

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : Gyldendal, 1879

Fysiske størrelse | Physical extent:

Drachmann, Holger.; af Holger Drachmann.

Lars Kruse : en Skildring fra Virkelighedens og -
Sandets Regioner

144 s. :

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

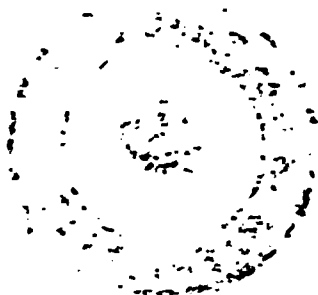
The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130001506634

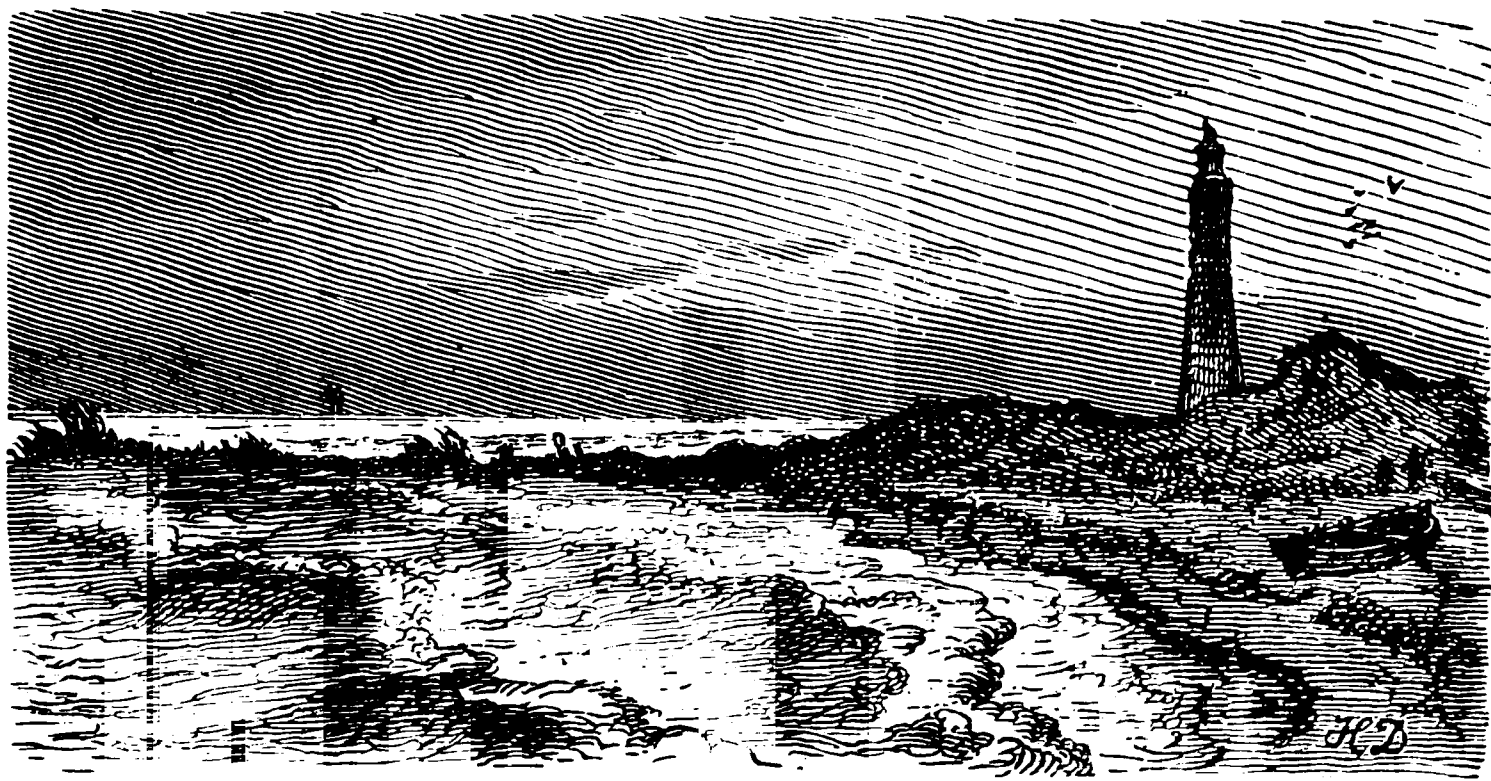
LARS KRUSE.

EN SKILDNING

FRA VIRKELIGHEDENS OG — SANDETS REGIONER.

AF

HOLGER DRACHMANN.

KJØBENHAVN.

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG.

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & CO.

1879.

Paa den Gyldendalske Boghandels Forlag
er nylig udkommet:

U N G D O M

I DIGT OG SANG.

Af

Holger Drachmann.

5 Kr.; eleg., indb. 7 Kr.

FRA

DANMARKS „FAR-WEST“

LANGS KYSTEN MELLEM

TYBORØN OG SØNDERHO.

AF

A. FALKMAN.

1 Kr. 25 Øre.

LARS KRUSE.

Lars Kruse.

Tegnet af M. Ancher.

LARS KRUSE.

EN SKILDRING FRA VIRKELIGHEDENS OG — SANDETS
REGIONER.

AF

HOLGER DRACHMANN.

KØBENHAVN.

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN).

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & CO.

1879.

MR. PROFESSOR HEEGAARD

tilegnet.

Jeg sender Dem her min Tak for sidst;
det var en Stormnat, øde og trist.
Husker De den? jeg husker den sikkert.
Da laante De mig en Stjerneikkert.

Hen over Himlen Skyerne jog,
Stormen suste og Regnen slog.
Paa Himlen var ikke en Stjerne at se. —
De gav mig en liden ABC.

Filosofien blev ikke sparet;
stedse blev den os skyldig Svaret;
men Filosofen han blev min Ven.
Glemmer De Natten, jeg husker den!

De glemmer vel Natten saa lidt som jeg;
den blev mig en Del af den store Vej,
en Del af Deres og Sandhedens Sag.
Kan vi kun vente, saa blir det nok Dag.

J N D H O L D .

Mødet.

Stranden.

Månden.

Lønnen.

CONFIDENTIAL

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

CONFIDENTIAL

F O R O R D.

Idet jeg udgiver dette lille Skrift, ønsker jeg, netop fordi jeg selv lægger Vægten mindst paa dets kunstneriske Side, at klassificere det i Række med mit Rejseindtryk »Derovre fra Grænsen«.

Det var kun et Rejseindtryk, og dengang, da det vakte Opmærksomhed for sig, var dets Forfatter Den, som først og ikke mindst blev overrasket.

Opmærksomheden har sat Sporene efter sig, og nogle af disse have, som maaske bekendt, vendt sig imod Forfatteren. Saaledes gaar det med alt Ufuldkomment.

Naar jeg nu ønsker at stille et andet lille Rejseminde op Side om Side med hint første, da maa jeg næsten gøre mit Forord til et For-svar: Jeg beder, at man vil glemme For-gængereren, forat give Efterfølgeren frit Fore-træde. Denne vil ikke søge Anbefaling hos hin — hvis der endnu er levnet ham lidt Op-mærksomhed — men den vil pege hen paa en lille Ejendommelighed ved min Forfatter-virksomhed, som jeg netop kunde ønske frem-hævet her: min Søgen efter Kærnen i vort Folks forskelligste Lag (og ikke mindst hos den »menige« Mand), forenet med og udgaaet af en Indignation over, hvad der for mit Syn idetmindste viser sig som Hult og Tomt i de Lag, som engang var øverst, som sandsynligvis er det endnu idag, men som maaske ikke vil være det imorgen.

Det er mit Haab, at jeg, ved Siden af de mere kunstnerisk bevidste Maal, jeg forfølger, under denne min Søgen omkring i det Folk,

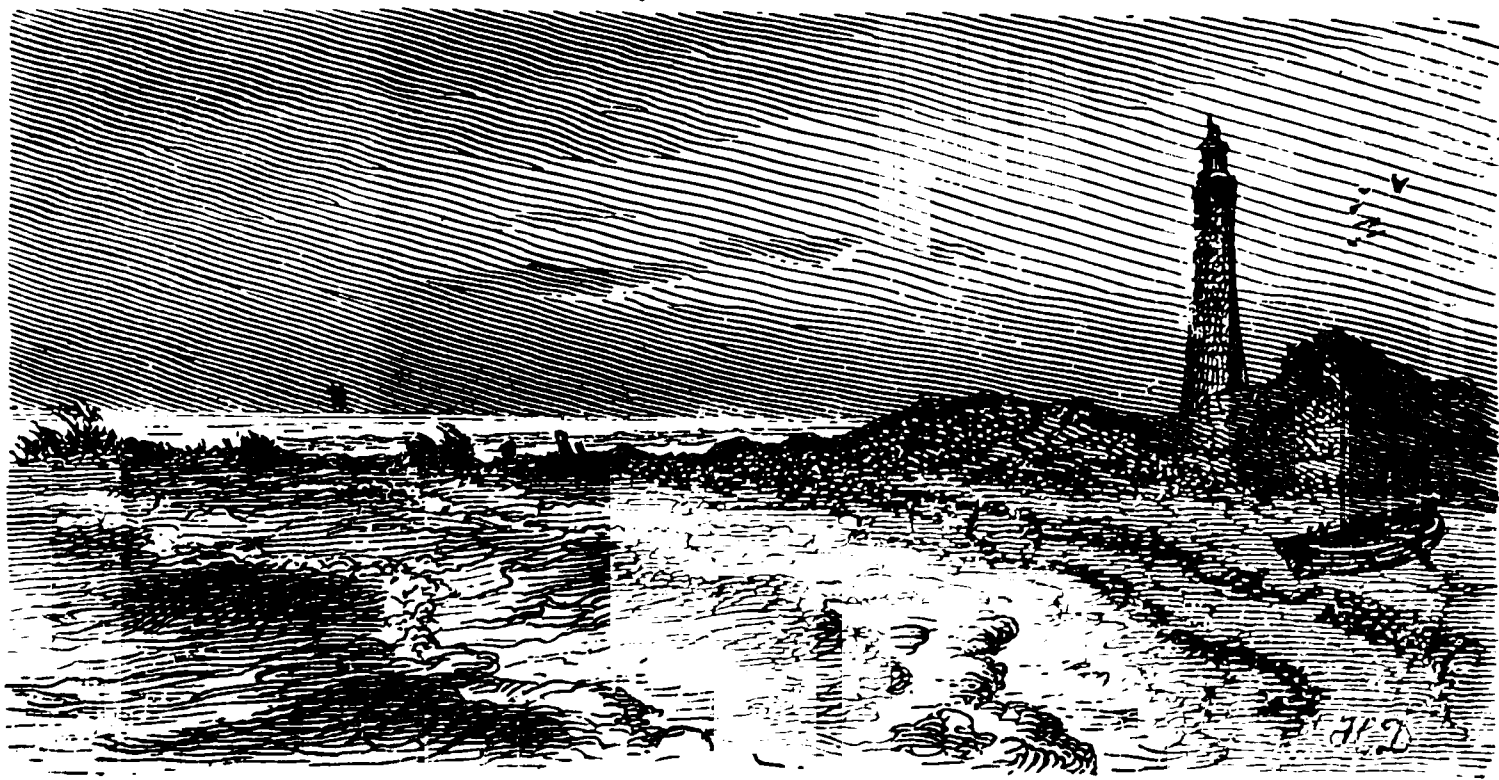
som jeg saa ganske tilhører, oftere vil faa Lejlighed til at udgive saadanne smaa improviserede Skrifter. Jeg haaber stedse til min gode Skytsaand, at Livet ikke skal give mig saa mange Skaller at knække, at jeg ikke skulde kunne finde Kærnen dér, hvor jeg søger den. Hvorledes den endelige Dom om min Forfattervirksomhed engang vil komme til at lyde, er mig i Øjeblikke, som disse, ligegyldigt. Jeg gaar en Aften eller en frisk Morgen ud ad en stille Landevej eller langs en blæsende Strand. Jeg møder noget: en Mand — næste Gang maaske en Kvinde. Bagved Personen ligger en Idé, en Handling. Jeg giver Ideen eller Handlingen Cirkulering, idet jeg skildrer Personen. Jeg tager mit Stof ligesom en Maler tager en Skitse ude i Naturen; han tænker i Øjeblikket ikke paa Maleriet i Ramme og paa Udstillingen. Jeg tog min Skorstensfejer dér, hvor jeg mødte ham. Han var hverken mere eller mindre end en virkelig Skorstensfejer.

Her har jeg taget Lars Kruse — ligeud af Sandet og Vandet, hvor han hører hjemme.

Højstærede Publikum! Han er min Ven og min Helt. Jeg haaber, han maa blive Deres. —

I Novbr. 1879.

H. D.

MÖD&T.

Naar det stunder mod Slut, naar
det bærer mod Fald
i et Folk, som en Gang var et
stort,
saa vil Øjet og Øret bemærke
et Tal
— ej et ringe — paa Folk, som med Pomp
og med Knald
dundrer løs om, hvad selv de for Landet har
»gjort«,
hvad for Karle de var, hvilke Stormænd, —
saa vil Bordet, som bugner af Glas og Servic',
være Ekko for Talerens Lovsang og Pris,
medens Opvarterskaren ærbødigt
besørger det nødige Bordrend.

Vi har tegnet det Tal os i Hjærterne ind;
hele Folket kan snart jubilere.

Det er Skik nu; det følger som Regn efter Vind,
naar Du først bliver gammel, forstokket og blind,
naar Du vil eller kan ikke mere.

Om dit Hjærte, dit Sind i den hældende Dag
suger Klarhed af Alt, hvad som ligger der bag,
bliver ædelt og stort, bliver grundigt og godt
ved de Fejltrin, som Foden paa Vejen har
traadt —

hvem spørger om sligt? Overflødig!

Hertillands skal man blot blive gammel
for at rækkes Berømmelsens Skammel.

Men naar sligt bliver Mode, naar Aar efter Aar
vi skal hilse og hædre en Mand,
som har glemt, hvad han kunde, og intet forstaar
af hvad Fremtiden vil, hvad en kommende Vaar
med de brydende Spirer paa Markerne spaar,
hvor alt Solen begynder at skinne;
og naar Folket bestandig som flokkede Faar
efter Hyrden i trippende Smaalunte gaar,
og taaler hans Pisk og slikker de Saar,

som bag Ulden man snærtet' vil finde, —
og naar Hyrden er aflægs og hinker sig frem
og tilsidst kan ej finde med Faarene hjem:
mon da ikke Ulven vil komme,
Faarenes ældgamle Fjende?

Jeg har siddet paa Stranden en Aftenstund,
da Mørket begyndte at falde,
da Nattens Drabanter fra Taagernes Grund,
i Taagegevandter, med Stormhorn for Mund
begyndte til Things at kalde.

Jeg spurgte, — og tavs blev de Alle.

Jeg har siddet paa Stranden en Midnatsstund; —
i Stilheders Stilheds dybeste Blund
laa Havkæmpen for mig med lukket Mund.

Jeg tøved, og voved at spørge.

Kun Dønningen hen over Revlen skar;
jeg hørte dens Mumlen, men intet Svar.

Ak, saadan Stilhed kan bringe
det lyseste Haab til at sørge.

Lad den tage os da, lad den sluge os raa,
denne Fenris, som truer os, børstet og graa; —
det kan hænd's dog, at Ulven forsluger sig paa,
hvad der kun er en Mundfuld i Rovdyrets Kæver.
Den kan knase os sammen saa let som en Skal.
Ja lad Skallen kun knækkes, hvor den staar
for Fald;

det er Kærnen, hvorfor vi skal sørge.

Der er »Kærne« derude omkring blandt de Smaa,
og den skal vi søge, og den vil bestaa
som et Vidne for Landet, naar Nogen
vil om Landet i Fremtiden spørge.

Hvad der ligger paa Bunden omkring blandt
de Smaa,
forsømt og forglemt af Hr. Saa eller Saa,
hvad der skjuler sit Liv i en lerklinet Vraa,
hvor man tier til Ordbram og ej kan forstaa
selv det bredeste Sving i Jer Tale,
hvad der ordkarrig handler, i Tavshed gaar paa,
det skal lydt som en Malmklokke svinge og slaa,
naar forlængst Eders Læber, stumme og blaa,
er forseglet med Dødens Dvale.

Det skal væрге den Post, som I daarligt forstod
at ta' vare paa, medens I leved;
det skal holde den Skanse, som selv I forlod,
det skal sone de Strømme af Ungdomsblod,
som I offred for Drømme, i Overmod,
og bringe et Arbejdets Liv i Bod
for al denne Gildernes Nyden,
hvis Lovbøger selv I har skrevet.

Det skal pege mod anden Slags »Gilde-Skraa«; —
der er Lovbøger skrevet, som de kan forstaa,
de Folk, der, i Kamp under Brændingens Hvælv,
med en Aare til Sværd mod den rasende Elv,
kan læse hverandre det Lovbud i Øjet:

»Du skal gøre din Pligt mod din Næste,
som Du ønsker den gjort mod Dig selv!« —

Naar det stunder mod Slut, naar det bærer
mod Fald

i et Folk, som en Gang var et stort,
da vil Øjet med Glinsen bemærke et Tal
paa en Flok, paa en støt, som ved Nødskuddets
Knald,
uden Tanke paa, hvad der af Stordaad blir gjort,

vover Trøjen i Kampen paa Vandet, —
saa vil Fjenden, om Landet blir bragt til Forlis,
være den, der vil udtale Stordaadens Pris,
mens han blotter sit Hoved ærbødig:
Vi har sét, der er Helte i Landet!

Solen var gaaet ned, Vinden var ved at lægge sig. Det plejer paa disse Højder at være Varsel om, at den vil tage fat igen til Morgenstunden med friske Kræfter. Nu fór de sidste Stød svagt gispende ud over den nøgne Flade, stødte mod en Hyttes Gavl, mod en Klit, faldt og blev liggende, idet de et Øjeblik viftede med en Dusk Marehalm, ligesom for at tilkendegive Stedet, hvor de hvilede.

Skagens Østerbys spredte Bygninger og Smaahuse begyndte at antage dæmpede blaa-violette og dæmpede brunligvarme Toner. Sandvejene mellem Husene flød bort som langsomme Aaløb i mere ubestemte Farver, de enkelte af Vind og Vejr medtagne Træer omkring ved Plankeværkerne tegnede deres fine

Silhouetter op mod den blanke Himmel, og denne Himmels Blankhed, som først havde været ligelig fordelt over den hele Bue, sank efterhaanden nedefter mod den nordlige Horizont, hvor den laa i et hensmeltet glødende Skær med en uforlignelig harmonisk Ro, som Den, der har Tiden for sig og kan vente. Saa kom øverst oppe store, alvorlige Skyer sejlene frem, betragtede Skæret nedenunder, syntes at det var smukt at se paa, og blev hængende, hvor de hang. Der var Stilhed over Landskabet, og Stilheden forstærkedes snarere end den afbrødes ved Havets dybe Aandedræt, ved denne mumlende Rullen, som er vort Hjertes eget Sprog, vi Sletteboer, Kystboer — Skagboer.

Det er det Forunderlige ved denne nøgne Sandrevle, som kaldes Skagen — og Enhver, som har gæstet Stedet med Modtagelighed og Forstaaelse, vil samstemme med mig i sit Vidnesbyrd — at man stadig, i Tankerne eller med Ageposten, vender tilbage til dette Sted, som synes saa forladt, saa øde, et saa lidet indbydende Asyl for os, Nutidens forvænte

Vandringsmænd. Hvad er »Øde og Forladthed«? Jeg vil ikke minde om den store engelske Skjalds Ord, at man kan føle sig mere forladt midt iblandt den tumlende Vrimmel, end paa de mest afsondrede Steder, i Ørknen, paa Havet. Skagen behøver ikke saa store anbefalings skrivelser udefra. Kom herop, træd dine Sko fulde af Sand, omgaa denne haardføre, nøjsomme, prøvede Slægt, som synes groet ud af selve Sandet, en Marehalm, der drager Næring af Elementet, som den bekæmper; hør Havets Rullen, drik Luften ind i lange, styrkende Drag — og Du vil føle Dig befriet for Byrder, som tynger Dig, lettet for adskilligt overflødig Rejsegods, udrustet til at gaa tilbage og tage fat, hvor Du slap. Og, med alt det er der ikke forklaret det mindste; intet er sagt, som ikke kunde være en Trivialitet, hvorover man rødmer, idet man udtaler den.

Thi Skagen er det Uforklarlige, det Forunderlige. Og selve dette er den allerstørste Trivialitet, og Du vil kunne finde den varieret i det Uendelige i Dagbøger og Rejsebøger hele

den cimbriske Halvøs Vestkyst over, — »fra Ejdrens Strand til Skagens hvide Banker«.

Modtagelighed og Forstaaelse! — ja, det fordres her. Og har Du ikke disse to Ting, saa bliv, hvor Du er; bliv for Guds Skyld hjemme, thi din blotte Nærværelse her vil da krænke Stedets Guddomme, de ukendte Magter, for hvem de Gamle, under Overgangen til det Ny, rejste Støtter og henlagde Offer.

Der løber forbi den hyggelige og gæstfri Kro en Vej nordi. Den drejer snart om ved nogle ældre grundmurede Bygninger og viser østefter ud over den store, nøgne Trekant, som midt i har det »gamle Fyr«, der ligner et Borgtaarn, og i sin yderste Spidse har det ny Fyr, der ligner en Kæmpe-Fabrikskorsten. Om Dagen, i fuld Solbelysning, minder Landskabet om Pettenkofens, den ungarske Malers, glimrende Skildringer af Sandslettens skjulte Liv og Poesi. Vejen i Midten, med de dybe Hjulspor, svulmer dovent afsted som et leret Vandløb, der er blevet sejgt under Solens Brændglas. Vejen taber sig i den mørke Hede; Telegrafstængernes realistiske Skønhedslinje fortsætter den antydel-

sesvis gennem smaa, blinkende Mosepytter ud til det slanke Fyr, der rejser sin Skorsten (uden Damp) som en fin, rødliggraa Dampsøjle ret op i Luften. Hvide, uldne Lammeskyer paa denne Luft; en enkelt Figur med en eller anden stærk Farve; metalblaa eller kraprød, paa denne Vej; maaske en Pindevogn, forspændt med en »Bøl«, en Stud; stærkt, flimrende Lys, som ude over de yderste, svage Klitknolle taber sig i Duft; — og Billedet er færdigt.

Det anbefales herved vore yngre Landskabsmalere til nærmere Bekendtskab — maaske til et fortroligt Samliv, der vil vise sig at være frugtbarere i Længden end Omgangen med vore Kornmarker og Bøgeskove.

Men om Aftenen — en sen Juniaften — naar Solen er gaaet ned, naar Midsommernattens Skær har smeltet sine Farvetoner som et fjernt klassisk Musikstykke hen over denne Flade, naar al bestemmelig Farve viger bort fra Vejen og dens tilfældige Figur, naar ingen Pindevogn kører her, naar kun det gamle, hvide Fyrtaarn skinner frem som en Stump Folkevis, naar det ny er forsvundet, og en Stjerne

staar i dets Sted, naar Lyngdækkets kompakte Mørke forneden og Skyernes klarere foroven spotter al Søgen paa en Palette, — saa kan selv Pettenkofens Kunst gaa hjem og lægge sig, til Sol staar op igen. Saa raader her en »Stemning«, som selv den habileste Malerhaand kun kan forfuske, en Stemning, der ene giver sig hen paa Musikerens eller Digterens inderligste Bøn, naar han med varsom Haand løber over Strængene paa den store Harpe, vel vidende, at hans Spil kun kan blive et ledsagende Akkompagnement til Naturens egen Sommernatsromance.

Man tør næppe mere nævne Harper og Romancer. Jeg for min Part er den villigste til at medgive, at disse to Ting, som for halvhundred Aar tilbage havde god Kurs i Literaturen, i Mellemtiden ved den megen Brug har tabt i Virkning. Paa den anden Side — man er virkelig i Forlegenhed med at træffe Tonen overfor et saadant Landskab, som man ikke kan analysere Stykke for Stykke. Man træder ud af en Kro paa den Tid af Døgnet, hvor Dagen er ved at gaa over i Natten, og hvor

Natten, ifølge Aarstiden, har Dagen i sig, som en kulørt Lampe har den lille, brændende Olie-lampe i sig. Naturstemningen virker saagodtsom udelukkende paa Fantasien. De almindelige, de »ordinære« Sanser have trukket sig tilbage i Beskedenhed; der er intet for dem at gøre. Man kan se; men hvad? Det er frugtesløst at angive en hel ny Farveskala, som Folk maa tage paa Tro og Love. Man hører; men hvad er det, man hører? En sælsom, fjern Susen, der ligesaagodt kan komme fra Luften, som fra Havet, og som sandsynligvis kun er Ekkoet i Tankerne fra Tanken paa Havet, da man saa' det lægge sig til Ro. Man befinder sig i en Famlen forat finde Udtryk for det, der bevæger det fulde Hjærte, nu da Alting hviler rundtomkring og Intet gør. Hjærtet dets Overherredømme stridigt. Man kan gribe til at citere de store Mestere, laane deres mest ophøjede Tanker, forat nærme sin egen Tanke til det Ophøjede; men det er altid farligt med sliq Citeren. Hvem borger En for, at ikke Godtfolk kommer og siger: Du har givet din Pindevogn et Firspand for! — Man maa hellere

age med en »Bøl«, som er Ens egen, end have Staldetatens bedste Skimler tillaans.

Man kunde — naar man kan det — bryde Prosaens Form og tale i Vers. Upaatvivleligt vilde Stemningen løfte disse Vers og vugge dem, musikalske som Aftenvindens svage Sus, som Havets skvulpende Klage, bort over Landskabet, ud imod Horisontens dæmrende Skær. Ja, det kunde man gøre, og det var maaske den eneste Udvej. Men saa var jo Harpen der og Romancen; og man var gaaet i Kreds omkring sig selv — som man netop kan gøre det en saadan Juninat, udenfor Skagens Østerby, efterat man har forladt den banede Vej og skraar over den øde Lyngfælle en halv Mils Vej, forat komme ned paa Nordstranden og se Havet sove og Fiskerne trække Vaad.

Det sidste var min Hensigt, efterat jeg havde begivet mig ene afsted paa Vejen. Og saa var det, at jeg mødte den lille Mand.

Kære Læser, jeg vil straks berede Dig en Skuffelse. Min lille Mand har intetsomhelst at gøre med nogen »lille Mand« i nogetsomhelst

Æventyr. Du kunde billigvis tro det, eftersom jeg havde valgt Tid og Sted gunstigt for et saadant Møde. Men vi skriver Attenhundred og nioghalvfjerds — eller syvti ni, hvis Du foretrækker det saaledes —, og om den lyse Nats Midnatsdæmring er nok saa æventyrlig, om Landskabet er nok saa øde, Klitrækken nok saa spøgelseagtig, Havets nære Strand nok saa meget i Lighed med en Kirkegaard: i Æventyret har denne lille Mand ikke hjemme.

Hans Stemme vilde straks have bekræftet dette. Medens han med korte, hurtige Skridt gik i Spidsen for sit Selskab — som ogsaa vilde ned til Nordstranden — og medens han snart hoppede over en Lyngtue, snart med et sikkert, altomfattende Blik undgik de Faldgruber, som Skumringen og Jordsmonnet lagde for ham og for os Alle, saa taledede han i Et væk, som den, der er vant til at høre sig selv til alle Tider og paa alle Steder, og frygter for at Tavsheden kunde misforstaas, som om han ikke var »med«. Hans Stemme havde den korte, klangfulde Appel i sig som en Bord-

kniv, der slaas mod et Glas, og hvorefter der uden Undtagelse følger det bekendte: Mine Damer og Herrer! . . .

Det lød besynderligt her, mellem disse Omgivelser. Men endnu besynderligere vilde det have lydt, om han havde tiet stille. Han følte det, og derfor talte han; han havde Tilhørere, derfor gav han sig hen. I modsat Fald vilde han ikke gaaet her.

Jeg maa rette dette: »han gav sig hen«. Han giver sig nemlig aldrig hen. Det er hans Styrke. Men hans mange, spredte Kundskaber, hans store Rutine i at faa dem til at virke som samlede, hans hurtige, lette Replik, hans mange Rejser, hans aktive Deltagelse i Alt, i Literatur, Politik, i kommunale, i alle mulige Ting, hans lidenskabsløse Elasticitet, hans hele, absolut »moderne« Væsen giver ham stedse det almennyttige Udseende af at være en Mand, der giver sig hen i Alt. Og dette er ogsaa hans Styrke.

Han er vor aktive Lyriker. Hans Vers ere hans Taler; de savne aldrig rhythmisk Beaanden; hans Rim have ofte Pointer; og i

selvfølelsesfuld Samstemmen med den gamle Goethes Udsagn, at de fleste gode Digte ere Lejlighedsdigte, lader han sig aldrig skræmme ved den platte Mængdes Hentydning: Lejligheds-poet!

Men ogsaa Elegiker er han. Hvo som vil tale til vor Tid og ikke tale for døve Øren, han kan ikke nøjes med den legende Syssel-sættelse, som Jeg'et finder i Lyriken, selvom Rhythmen er nok saa musikalsk og Pointerne springe nok saa friske ud af de spillende Rim. Thi sejler vi end ikke, som vor fælles store Digter mente, allesammen bevidst omkring med »Liget i Lasten«, saa har vor Tid dog slaaet sin store, synlige Revne tversover Spejlglasset, og hvergang vi passere os selv forbi og ser os selv i Spejl, saa deles vi paa højst irriterende Maade og paa de ubekvemmeste Steder, uden at vi selv kunne gøre det mindste derfor, undertiden igennem Hovedet, naar vi rager højt nok op, og ellers igennem Brystet eller Nederpartiet. Og ved at se os saaledes, skære vi en Grimace, naar vi tro os alene, uden Vidner. Vi have ikke Raad til at anskaffe et

helt nyt Spejl med ny Folie bagpaa, og endnu mindre have vi Mod til med et rask Slag at knuse det gamle.

Den lille Mand vilde ikke have rejst og virket saa meget og talt for eller talt med saa mange forskellige Personer, udenat jo Tidens fælles Brøst undertiden spejlede sig i hans Tale.

Det klæder ham, naar han bliver alvorlig og følelsesfuld, som det klæder en gammel Skønhed at sukke over sig selv. Der er noget af en Ærlighed deri, som anslaar medfølende og tilgivende Strengelse hos Tilskuerne. Lad være, at den gamle Skønhed i sine unge Dages Koketteri har anstiftet nok saa megen Forvirring, har bragt nok saa Mange »til Fald«, som siden den Tid endnu ikke ere naaede til Oprejsning: — naar man uforvarende stilles Ansigt til Ansigt med den fordums Skønhed, og ser hvor Tiden ikke har skaanet hende, saa bringes man selv til Skaansel, og man gaar sin Vej og siger ved sig selv: Du har gjort mig meget Ondt, men Tiden har gjort Dig mere!

Desuden —; der ligger dybest inde, paa Bunden af den lille Mands Væsen, som man med nogen Mangel paa Korrekthed i Talebrug saa længe har kaldet hans Gemyt, en dump Vrede, en nagende Orm: Han har gjort Alt for sin Tid; den har intet alvorligt gjort for ham. Kan være, at han har gjort for meget for den; vist er det, at den har gjort for lidt for ham.

Ogsaa af den Grund bøjer hans Tale tidt hen imod det Elegiske. Og den vil gøre det endnu mere; thi han vil ikke kunne undvære dette, at gøre meget ud af Alt, bestandig at gøre noget. Og Tiden vil kunne undvære ham, og den vil vise ham det, og han vil ende som Sørgespilforfatter; han vil skuffet og krænket trække sig tilbage til en eller anden Villa og dér forfatte en Tragedie over sin utaknemlige Samtid. Og da vil hans Nemesis komme over ham; thi Samtiden, som var saa vant til hans Løjer, at den egenlig aldrig ret kunde komme i Feststemning, naar han ikke var med, og kun tog hans Elegi som Dessert-Is efter Dyrestegen, den vil nu tage hans sidste Udbrud

som Kraftessensen af hans Komik, den vil applaudere hans Tragedie som et Lystspil, en ret paa Spidsen stillet Farce, som en af hans egne Adepter i næste Søndagsnummer af Ugebladet vil analysere i en æsthetisk Afhandling om det Ophøjedes og det Komiskes nære Slægtskab, og den lille Mand vil dø af et Hjerteslag som den sidste store Farceur.

Og dog har hans gode Gerninger for Landet, dem, som han selv forstaar at vurdere, været mange. Hans Synd er én: den nemlig, at have forplantet sig selv i en Række af nedad stigende smaa Mænd. Hans Synd er den, at han i en Aarrække har siddet inde med megen Magt, udenat bruge den til andet, end til at skabe en Gentagelse af sig selv ude omkring i Folket; hans Synd er endnu stedse den, at han bestandig rejser omkring for at trykke sig selv i Haanden. Hans Synd er, at han har dræbt Begejstringen for visse store, usammensatte Spørgsmaal ude i Livet, og at han endnu stedse søger ud i Livet med bevingede Ord, som tænder Blus i svage Sjæle, Blus for intet, Blus for, hvad der ikke er værd

at lægge Olie og Væge til. Han var et Lys for sig; han er blevet til mange paa Pundet. Underligt, om han ikke skulde ende al god Stearins Gang herhjemme og blive et Kirkelys, naar han bliver helt gammel.

Og spørger man mig: Hvoraf véd Du alt dette? saa svarer jeg: Herregud; han gik jo her uden at vide af det og fortalte mig det altsammen!

I Virkeligheden var min egen Tavshed eller Faamælted en opmærksom Tilhører. Han havde fordærvet »Stemningen« for mig; nu var jeg den, som gav mig hen i ham. Jeg lyttede, jeg anstillede Betragtninger, Prøve og Kontraprøve, alt imedens Tavsheden og Andagten indeni mig overfor Tiden og Stedet krympede sig under hans bevingede Ord. Han havde Alt paa rede Haand, hvad der kunde siges om Stedet og om Tiden, om en Bemærkning, som faldt, eller om en, som vilde kunne falde. Jeg tog ham paa den Stemning, som han selv fordærvede for mig. Det var mig umuligt at lade en Gengældelse fare. Han fornærmede Naturen.

Jeg tog ham paa Naturen, som rummede os Alle, medens vi gik her, og som talte saa myndig til ham, udenat han gav sig Tid til at ane det. Den halve Times anstrengte Marsch var endt; vi steg gennem de lave Klitrækker — en fuldstændig Kirkegaard i Midsommernatsbelysning — ned paa den store, brede Forstrand, som Nordsøen beskyller. Kun som Anelser kom Rullingen ind til os med dens store Sange om Ro og Højhed derudefra, hvor Hav og Luft mødtes, hvor Skyerne syntes at fortsætte sig ned igennem den blanke Flade, lige til Stedet, hvor vi stod. Det behagede den lille, aandfulde Mand at finde alt dette i sin Orden; men han var kommen vestfra idag og havde været paa Stranden og i Klitter lige fra efter Middagen. Det var Fiskerne, vi skulde finde her, dem, som trak det store Vaad. Vi maatte skynde os; han skulde tilbage, skulde sove, skulde tidlig afsted næste Morgen, skulde til Møde imorgen, forat støtte en Rigsdagsmand, skulde iovermorgen undergrave en Jernbane, næste Dag grundmure en Vælgerforening, og samtidig skulde Naturskønhederne paa de

betræffende Steder have deres Overhaling. Der var ingen Tid at spille.

Jeg indrømmede stiltiende, at der i saa Tilfælde ingen Tid var at spille, allermindst med Aandrigheder over Vesterhavet, — som han havde set en Gang før idag.

Der er blandt en vis Del af det rejsende England et gængs Udtryk: to do the Continent. Det er et meget betegnende Udtryk, og det faldt mig ind ved denne Lejlighed. Her gik jeg om Natten paa Stranden bagefter den lille, bevægelige Mand, som var kommen herop for at »gøre« Skagen.

Den øvrige Del af vort Selskab var naaet en Strækning forud og var næsten visket bort fra Sandet i det usikre, skuffende Lys, som hviler over dette blege, afdøde Landskab paa denne Tid af Døgnet. Der var en Pavse mellem ham og mig. Enhver, som kender denne Strand under disse Forhold, vil erindre, hvilke Besynderligheder der kan falde En ind i den uhyre Tavshed af øde, forglemt og begravet Ro, som Stranden ruger over. Bag En kommer disse rullende, regelmæssige Aande-

drag af Havet, der ende i en Hvislen eller et Suk. Ekkoet, som ligger og passer paa langs Klitrækken, ligesom en Hospitalskone over en syg Mand, griber Sukket, Selvbekendelsers, Anklagers eller Truslers sidste Ord, og lader det mumlende gaa videre til et andet Ekko, en anden Vaagekone, derinde i Lyngheden. Her er en selsom — »Akustik«, vilde den lille Mand kalde det.

Uvilkaarligt vender man sig i Begyndelsen hvert Øjeblik om og ser, om ikke Nogen følger efter En, om ikke der er Nogen, som vil have En i Tale. Man er ikke langt fra at forfalde til det religiøse Fritænkeri i vore Dage, som hedder Spiritismen, naar man gaar alene om Natten paa Skagens Nordstrand. Det gaar tildels over ved Vanen, men, som sagt

Jeg fik den Idé, at det var vort eget Liv bag os, som manende spurgte os ud, og som, blandende sig med Fremtidens Idé foran os, drillende kredsede omkring vore Skridt og vilde have Besked.

Det faldt mig ind at spørge min Formand om noget lignende, som om, hvad han vel

egenlig nærmest vilde tænke paa, hvis han gik her ganske muttersalene. Det ærgrede mig straks, at jeg havde gjort ham et saadant Spørgsmaal, som hans meget betingede Tilnærmelse til mig ingenlunde havde berettiget. Han svarede mig tørt med sin sønre, velbeherskede Stemme, at det aldrig faldt ham ind at gaa alene saadanne Steder. Hvad skulde han dér?

Nej. Hvad skulde han dér!

Idetsamme kaldtes der paa os forude. Vi mente, at det var Fiskerne, som endelig vare fundne, og forstærkede vore Skridt.

Det var imidlertid ikke Fiskerne endnu, men en Fisk; eller rettere, det var en død Delfin, Springer eller lignende, som laa der, skyllet op i Havstokken.

Vi stillede os op paa Vindsiden af den. Den lugtede ikke godt. Den lille Mand havde overfor denne »Aktualitet« straks nogle redogørende, klassificerende Ord ved Haanden, og Ordene endte i en Spøg. Det store, døde Dyr fik sin lille, levende Vits, og videre gik vi. Det Hele var ikke megen Omtale værd, og er

næppe denne Erindring værd, men jeg kunde allerede dengang ikke bare mig for — i en vis Forbindelse med det Forudgangne og med Tid og Sted og Personer — at forestille mig, hvilken Virkning en rigtig stor Hval vilde have gjort paa det samme Selskab. Jeg tænkte mig, at den rigtig gode, gammeltestamentlige Hvalfisk var dreven op her, og at vi netop havde overværet Profeten Jonas' Ilandstigning fra Uhyrets Svælg og havde hørt Begyndelsen af hans første, store Philippica. Hvad havde vi saa gjort?

Mon ikke den lille Mand, forberedt paa enhver Mulighed, selv paa den umuligste, var traadt ham i Møde, og, udaf sit store Forraad af gængse Sprogkundskaber, havde afpasset et Slags Hollænder-Engelsk, hvori han gjorde Profeten hans Fejltagelse indlysende: at vi ikke var Niniviter, at vi havde Statskirke med Konsistorium, der dækkede os mod ethvert præsteligt Overgreb, selv en Profets, og at vi forresten havde Øvrighed i Landet, der værgede Borgerne mod Overfald af Fremmede.

Jeg hører den lille Mands høje, tydelige Stemme: Mynheer! og jeg hører Selskabet omkring ham mumle bifaldende:

Ja, han kan!

Og saa fandt vi Fiskerne.

Nogle af dem drog, andre havde draget det store, tunge Vaad. Det var svært Arbejde, og Udbyttet syntes denne Nat idetmindste ikke at svare til Anstrengelserne. Nogle af Folkene stod op, andre laa ned i Smaagrupper og pustede efter Arbejdet. De talte ikke meget sammen. De, der endnu vare i Arbejde, gik tavse, foroverbøjede, med Ryggen mod Havet, halende i det lange Tov ligesom Karreheste, fra Vandet tversover den brede Forstrand helt op i Klitten, hvor de standsede, rettede den ømme Ryg, og gik sindig, ganske som Karreheste, tilbage forat stille sig ind i Rækken igen og halé videre.

Vi traadte hen til dem.

Den lille Mand var straks klar med Spørgsmaal, omtrent som en Reporter ved et Væddeløb eller en Ildebrand: om Tovets Længde, om

Fiskenes Mængde, om Vejr, om Vind osv. De saa' paa ham, men svarede ikke.

Han tog en Fisk op fra Bunken paa Stranden. Hvad var det for en Fisk? En stor Sild. Og denne? En lille Makrel. Og denne? En Smaatorsk. — Det hedder altsaa en lille Makrel og en smaa Torsk, ikkesandt? Og den lille Mand lo, og hans Selskab lo. Og Fiskerne stod og saa' paa ham. Og saa havde han sét dem trække Vaad. Og saa var det »gjort«.

Der er en Hovedstadsligegyldighed overfor simple Folk paa saadanne fjerne, øde Steder, som er ærlig, som aldrig spørger, aldrig giver sig Mine af en Interesse, den ikke rummer. Jeg skulde være den sidste til at gaa i Rette med den. Der er en anden Ligegyldighed i Hjærtet, som spørger, som noterer sig et Par »Smaatorsk« op, og som er færdig med det Hele paa ti Minuter.

Jeg ønskede, at jeg ikke var gaaet med forat »gøre« denne Strand.

Vi gik op igennem de blege Klitter imod Fyret. Jeg vendte mig og saa' Fiskerne som

mørke Støtter staa ganske stille og se efter os. Saa tog de fat igen.

Jeg gik tilbage, bød Godaften og gav den nærmeste Mand en lille Skærv til Brændevin »rundt«. Disse Folk ere de samme, som, naar vi en skøn Dag kommer tilbage fra England, hvor vi have overværet et Fedeskue eller raabt Hurra for Prinsen af Wales; og naar vi tilfældigvis for Taage eller Storm støder paa Revet derude, med Fare for deres eget Liv og med Familjens Forarmelse for Øje gaar ud og bjerger vort kostbare Liv, som hverken Politiken eller Literaturen eller vor egen Familie kan undvære. Ved den Lejlighed omfavner vi dem, skøndt de rimeligvis er ligesaa vaade som vi selv; — og vi glemmer dem, saasnart vi har faaet tørre Klæder paa.

Saa naaede jeg atter Selskabet. Jeg var forstemt, jeg havde Lyst til at komme frem med alt, hvad jeg havde paa Hjærtet. Men hvorfor? til hvad Nytte?

Jeg pegede op til Lyscirklen omkring Fyrets Top og gav mine Meddelelser tilbedste om, hvor underligt det er at være deroppe under

en Storm. Jeg fortalte om de Fugle, der komme flyvende i de mørke Nætter, sætte sig fast paa Gitteret omkring Kuplens Ruder og stirre, ligesom fasttryllede, ind imod Lyset, uden at tænke paa deres egen Sikkerhed. —

Ja, eller den Vildand, der kommer flyvende igennem det tommetykke Glas! lo den lille Mand. Det var en rigtig »And«!

Vi havde en besværlig Vej for os tilbage til Byen over den vildsomme Hede, og Blæsten var begyndt at rejse sig og var lige imod.

Den lille Mand var nu dygtig ked af det Hele.

Hør! sagde han, da vi, asende os gennem det dybe Sand, standsede et Øjeblik forat trække Vejret. Hvad bestiller De i Grunden her oppe? Man siger mig, at De kommer her ofte, og man fortæller, at De endogsaa har haft i Sinde at bygge et Hus her. Her?

Og han saa' sig omkring, paa Himlen, paa Havet, paa Byen, som netop stak sine lave Tage op bagved den gamle Fyrbakke. Og han saa' atter paa mig og rystede paa sit livlige, karakteristiske Hoved.

Jeg svarede ham, at jeg ikke havde i Sinde at bygge noget Hus her — endnu i det Mindste ikke. At jeg derimod tog hertil, hver Gang jeg vilde søge den store Ensomhed i Omgangen med den store Natur; at denne Ro heroppe, Havets umiddelbare Nærhed, og Omgangen med den haardt prøvede, haardt kæmpende, beskedne, nøjsomme og alvorlige Slægt af store Børn, som befolkede denne Natur, var en Kilde for mig til Foryngelse, til Tro paa Livets elementære Kræfter, et Korrektiv for mig, naar jeg maaske »anstukket« vendte mig bort fra Kulturens store Arnesteder, hvor de rigt udrustede og lykkeligere Naturer saa ofte svigte Idealiteten og grave deres Pund ned i et eller andet Bed af en vel vedligeholdt Have, sikre paa at ville høste Hyacinther og andre smukke Blomster hvert Foraar.

Det var i den dæmrende Juninats svage Skær, at vi arbejdede os Side om Side hjemover. Lysningen tillod akkurat at se hinanden ind i Ansigtet og læse, hvad der stod skrevet. Jeg læste i den lille Mands kvikke, aandfulde Ansigtstræk, at han gik ved Siden af en excen-

trisk »Ideolog«, som nylig havde sagt en Taabelighed, — tilnød en Frase, som kunde staa i en Bog. Jeg tænkte til Gengæld paa min Side, at denne Mand med sin Aandslivlighed, sine Kundskaber, sin Magtstilling i Landet, som rejste saa meget, som nu sagtens agtede at »gøre« hele det jyske Kontinent, vilde kunne udrette saa overordenlig meget overfor Enhver, der nu sukkede i en eller anden forgemt og forglemt Krog efter et hjærteligt, varmt og løftende Ord, at der var Tusinder, som ventede paa ham, medens han spiste til Middag med de Hundrede, at denne »Middag« var hans Livs Nemesis. Den havde ingen Aften efter sig.

Og da vi var kommen hjem, og da jeg havde ønsket Selskabet en rolig Hvile og Lykke paa Rejsen den næste Morgen tidlig, saa vilde Søvnens ikke ret komme til mig ovre paa mit lille Værelse, i hvis skagensiske Stilhed Havet gjorde sin Nærhed gældende. Jeg lagde mig, men Havet var derudenfor. Det kom skyllende, rullende, brusende, stedse gentagende det samme, evigt nynnende den Sang, der, usammenhængende i dens Sammenhæng, flettede sine Strofer ind i

mine Drømme, og som om Morgenen stod lys
og klar og skinnede mig ind i Øjnene med
den gule Sol under de blæsende Skyer:

Vi gav Dig vore Gaver, vi gav Dig vort Maal,
vi lagde i din Ungdom vort smidige Staal.

Syde maa vi alle,

bruse maa vi alle, —

kølnes maa vi ogsaa, om frem vi række vil.

Nu spørger vi: hvad brugte vore Gaver Du til?

Den store, nye Snekke, som glider af Havn,
hvortil har den vel faaet den Dragehovedstavn?

Dragens Gab har Tænder,

Snekkens Mænd har Hænder;

Hænderne bør aldrig drage Alunshandsker paa.

Vi spørger Dig: hvi lod Du ej det store Bredsejl
staa?

Der ganger udi Havet saa mange Slags Fisk;
man bør ej stedse jage dem, der passer for en Disk.

Villing kan man have,

Torsk for kilden Mave;

der lurder Haj i Havet, som Tigeren med Klo.

Hvi jog Du ikke Hajen og lod Villingen i Ro?

De Sildestimer springe, naar Torsken jager dem;
de store Hvaler springe imod Himmelbuen frem.
Spring med Hvalers Skare;
lad de Smaafisk fare!

Højest Maal er bedste Maal. Saa sæt kun Livet til:
Den er vor Gave voksen, som Gaven bruge vil.

Jeg véd nu — saa længe efter — at jeg
ikke var kommen til at skrive om Lars Kruse,
hvis jeg ikke havde mødt den lille Mand om
Aftenen og gaaet med ham om Natten paa
Nordstranden.

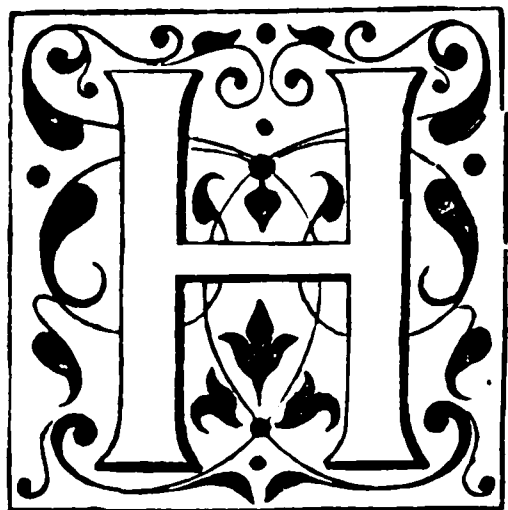
Facit indignatio versus. Men endnu har
Verset alene aldrig nedlagt sin Mand.

Kære Læser, berolige Dig! Lars Kruse
vil dø, jeg vil dø; men den lille Mand vil Du
beholde. Han holder ud med Dig, saa længe
Du holder ud med ham. Og din Trofasthed
er stor.

STRANDEN.

Hvem er det, som sætter paa
Stranden ind,
hvor Søerne bryde og bruse?
Hvem er det, som kommer for
strygende Vind,
med Saltvandet drivende ned over Kind,
Lammeskindshuen paa Sned over Øjet,
oprejst ved Roret, foroverbøjet,
maalende Brændingens Sluse?
Hvem er det, som sætter saa støt og saa kold
med Baaden — hej, hop! — over Brændingens
Vold?

Det er Lars Kruse.

Han kommer med Vareer, med Fragt eller Fisk.
Hans Baad er i Søgangen kun som en Visk,

men en Visk i to prøvede Hænder;
den ene paa Roret, den anden for Brynet,
saa gaar det, som var det Kommers kun og Spøg;
og hurtig som Lynet,
med Skvæt og med Røg,
ta'er Baaden et Spring; et Stød imod Stranden —
og Søerne tørne mod Rejligeranden,
som vilde de Rejlingen knuse.
De knuser ej Baaden; den staar dér paa Sandet;
en levende Kæde tog den af Vandet:

Velkommen tilbage, Lars Kruse!

Jeg stod om Morgenen paa Sønderstranden
udenfor Byen og saa' ud over Søen.

Der blæste en stiv Paalandsvind, som ved
Daggry maatte have været endnu stivere, at
dømme efter det Hav, der stod. Jeg fulgte
Brændingernes Gang over de tre Revler — de
tre saa meget omtalte, saa frygtede Revler —
den yderste, den mellemste, den sidste. Den
yderste er egenlig et godt Stykke tilsøs; jeg
vil ikke her nævne Tallet paa Favnene; et
saadant Tal siger dog ikke noget for dem, der
ikke ere hjemmевante paa Stranden. Men

mellem den yderste og mellemste er dybt Vand, hvor selv et større Skib mageligt kan tumle sig, indtil det støder paa den sidste og inderste Hindring; saa kender man i Reglen Skibets Skæbne. Forøvrigt véd man, at Skibe kan have den samme Skæbne baade paa mellemste og yderste Revle. I sidste Tilfælde bliver Redningsforsøget i Baad det dramatiske Foretagende — med stigende Spænding og igennem flere Optrin — som er saa godt kendt paa denne Kyst, som for Beboerne bryder den lange Efteraars- og Vinterensformighed, som er en materiel Livskilde for dem, og som er deres moralske Livsnerve: thi man sætter Livet ind paa dette Spil.

Da der i det Følgende vil blive talt en Del om disse Revler, anser jeg det for ikke uforødent at dvæle lidt nærmere ved dem. Jeg vil komme tilbage hertil ved min Beskrivelse af »Stranden«. Foreløbigt vil jeg blot have bemærket, at det her er Sønderstranden, hvorom det drejer sig. Forspillet begynder paa den mindst farlige, eller i ethvert Fald mindre frygtede Del af Kysten, den, som fra

Skagens yderste, østlige Pynt, »Grenen« — Pegefingern ud i Dybet — huler sig vestefter ind i den brede Aalbæksbugt, for senere at trække sig sydpaa ned til Frederikshavn. og Hirsholmene. En stor, aaben Rhed, hvor de til Nordsøen bestemte Fartøjer kan ligge over for vestlige Storme.

Med Kuling og Storm af Sønden og Sydost ligger Skagens Sønderstrand aaben. Her kan da staa en mægtig Sø, og raadspørger man Kystlinjen fra Aalbæk og herop, vil man i en Del halvtbegravede, nu næsten forsvundne Vrag finde stumme Vidner nok, som pege tilbage mod Fare og Forlis.

Fare er her altsaa ogsaa paa denne Strand.

Jeg saa' ud over Søen fra den lille Klit, hvorpaa jeg stod. Nederst og nærmest paa Havstokken brød de sidste, fremadskydende Skummasser fra den inderste Revles Brænding. Dette Skum var skiftende graat, hvidt og gult, tungt af Sand; det lød hult, naar det knustes og maledes i frem- og tilbageskylende Hvirvler henover Sandet. Det løb over Rullesten. Naar

Brændingen sugede Vandet, de hvide, slikkende Tunger, tilbage i sig, lød Vandets Gang over Grunden som en Rallen ud af et stort Svælg. Naar Skummet atter skød frem, sydede det som mange Tusinde Flasker Sodavand, der flyder over.

Et Stykke Træ, et gammelt Rundholt eller lignende, der netop foretog nogle Svømmeøvelser ret ud for Stedet, hvor jeg stod, blev bestandig ført sydpaa af Ivandet, Strømmen, der drog parallelt med Kysten. Det kunde aldrig vinde Fodfæste; det tumledes, forsvandt, kom tilsyne og var snart ført langt bort, uden en eneste Gang blot at være kommen paa det Tørre.

Jeg tænkte mig et Menneske i denne Situation.

Jeg gik længere ned paa Stranden, og klemte Hatten fast om Ørene.

Horisontlinjen sank, og Fladens yderste Begrænsning var nu omtrent den yderste Revles blinkende Skumbælte. Saa højt var altsaa Søen vokset derude. Udenfor Skumbæltet saa's af og til de mørke Dybvandssøer løfte deres

krappe Toppe. De brød paa en helt anden Maade, end den lange Brændingvold. Ogsaa dér var Strøm, stærk Strøm, saa' jeg. Det blæste i Byger, og i Bygerne føg det fine Sand foran mig og mellem mine Fødder som den hvide Sne, og saa længe Vindstødet stod paa, var den inderste Brænding næsten ud-slettet, og jeg maatte holde mine Øjne paa Klem eller lukke dem ganske.

Man bliver ikke hurtig træt af dette Syn, om man end hurtig bliver gennemkold — end-ogsaa en Junimorgen. Hvorledes maa her ikke være en Vinterdag — eller en Vinternat?

Som jeg netop aabnede mine Øjne igen efter et stærkt Vindstød, forekom det mig, at jeg saa' Toppen af en Sejler fjernt ude. En mægtig Sky var i dette Øjeblik ifærd med at løfte sig; Vinden greb dens Pose og havde snart pustet den op til at dække den halve Himmelbue, med en hel Del Smaaposer i Følge rundtomkring, som Faldskærme, der sendes ud fra en Kæmpebalon. Balonens Stof var gennem-sigtigt. Solen brød med sine Straaler der-igennem og kastede et blændende Lys, brudt

i uendelige, glimrende Smaafaçetter, ud over den urolige Flade. I dette Hav af rullende Søvlava duvede et Fartøjs mørke Punkt op, for ligesaa hurtigt at forsvinde, efterladende en blot flygtig Gisning og en Streg, der kunde være en Mast.

Jeg havde min Kikkert hos mig i Rem. Jeg rettede den ud mod det mørke Punkt, og da det atter var skjult for mig af Søerne, retirerede jeg tilbage op til min Klit.

Her saa' jeg, at jeg havde næsten hele Strandens Befolkning, mandlige saavel som kvindelige, omkring mig. Det forekom mig selsomt, saa meget mere, som jeg kendelig sporede Uro i Gemyterne og ikke mindst hos Kvinderne. Disses Gemyt er blødt, paafaldende blødt for denne Strand at være. Jeg havde hørt, at det skulde være saa; nu fandt jeg det bekræftet.

Jeg betænkte mig paa at spørge, hvad der var ivejen. Jeg brugte atter min Kikkert. Nu saa' jeg, at Sejleren var en Fiskerbaad. Sejlet paa den agterste Mast var strøget. Den havde Smakken og en lille Stormklyver spilet, og den

satte øjensynlig Kursen ret ind paa Land for Vejret.

Den maatte altsaa høre hjemme her.

Jeg vendte mig om. Nogle af Kvinderne, som stod mig nærmest, havde røde Øjne; en enkelt græd. Mændene stak Hovederne sammen; en gammel tyssede paa Kvinderne. Jeg hørte, at man ventede tre Baade hjem med Fragt sydfra. Hvor var de to henne?

Medens Nogle opkastede Formodninger herom, f. Ex. om, hvorvidt de to var bleven i Aalborg eller havde søgt ind til Frederikshavn eller til »Holmene«, rykkede efterhaanden den samlede Styrke, Mænd og Kvinder med de yngre foran, ned efter paa Stranden. Dette skete i en vis Orden, som efter en fælles, stillende Aftale, der havde — maaske Aarhundreders — Hævd paa sig.

Jeg fulgte efter. Nu saa' Fiskernes øvede Øjne, og mine bevæbnede, tydeligt Baaden derude, hvorledes den ligesom løftede sig ud af en Sø, stod stille et Øjeblik, og kørte derpaa frem, halvt begravet i Skum og Skvæt, medens den lagde sig snart paa den ene, snart paa

den anden Side, og dog stadig fulgte den rette Linje. Vi saa' Folkene ombord i den, men kunde endnu ikke i den store Afstand skelne Trækkene.

Paa engang var det, som om den forandrede Kurs; en mægtig Sø havde formodenlig indhentet den og truede med at »skage« den rundt. Manden ved Roret rejste sig, med den ene Haand paa Rorpinden, den anden pegende som til en Kommando. Et Udbrud undslap Folkene omkring mig. En Styrtesø havde truffet Baaden; vi saa', hvorledes den næsten blev begravet under Vandmassen; den girede og løb op i Vinden; — et nyt Udraab — og atter havde den Kurs og løb pilsnart frem paa den brydende Sø. Den var kommen over yderste Revle.

Hvem styrer den Baad? raabte jeg ude af mig selv, aldeles glemmende den »sejge« Ro, som denne Strand paabyder.

Det er Lars Kruse! lød Svaret ved Siden af mig.

Og nu sprang alle frem og ned i Havstokken. Fra nu af var det kun Sekunder, som udgjorde Tiden; og knap det.

Op kom Baaden, med den brunrøde, tjærede Stævn og det hvide Skum under sig, de to Smaasejl dyngvaade fra øverst til nederst og Folkene ombord ligesaa vaade. Frem skød den som en Væddeløbshest; Manden ved Roret stadig oprejst, med en uforlignelig Ro og Kulde over sig. Nu satte den over mellemste Revle, blev drejet en lille Kende til Siden, blev ligesom halet tilbage, kom atter højt op, og syntes formelig som et klogt Dyr at lede sig det Sted ud i Landingen, hvor Søen i næste Sekund ikke vilde bryde. Jeg saa' Rormandens Øjne under hans Lammeskindskabuds, en saakaldet »Helsingørs-Hue«. De gik, uden at Hovedet drejede sig, som en Maages, skarpt iagttagende fra Øjekrog til Øjekrog og fæstede sig derpaa lige ret ud, som kunde de ikke rives fra deres Stilling. Et højt Raab af Mændene paa Stranden. Søstøvler, som kom ud over Baadsiden; et lille Stød; en Skyllen og Brüsen af skummende Vand, som møder en Hindring; et kort, friskt Hiv ohøj! og halvt baaret, halvt trukket af Strandens Befolkning, kom Baaden ud af sit Element helt op paa

Sandet, med Vandet hidsigt forfølgende i Hælene paa sig. Skødet blev revet fra Klyveren; Smakken lod man staa og skøtte sig selv, og ud af Baaden steg Lars Kruse, vaad til den inderste Trevl, ligesaa lidenskabsløs som Baaden selv, og besvarede i de kortest mulige Ord Kvindernes Spørgsmaal, om de to andre Baade, til alles Beroligelse.

Saa gik Kvinderne hjem opover, og man spredtes idetheletaget snart, paa en tilfældig, slentrende Maade, lidt hurtigere end man var kommen. En Kone, der maaske saa' ældre ud, end hun havde Aar til — en hyppig Egenskab paa denne barske Strand — var traadt hen til Baadens Fører og vekslede nogle Ord med ham. Man sagde mig, at det var Lars Kruses Kone. Der var ingen Omfavnen, maaske akkurat et Haandtryk — skøndt jeg tror det ikke engang —; det var, som om denne Hjemkomst var den naturligeste, mest dagligdags Ting af Verden. Da jeg gik nærmere, saa' jeg imidlertid noget tindre i Konens Øje — og noget tilsvarende i Mandens. Saa gik de To ligeledes hjemefter, idet han med sin dybe,

tydelige Stemme, pegende nedad sig, gjorde den selvfølgelige Bemærkning, at han trængte til at skifte.

En halvgammel Fisker, som stod ved Siden af mig, svarede paa min Henvendelse til ham om den lille Episode omtrent følgende:

Ja, det er vor Lars Kruse. Skulde han ikke komme iland, hvem skulde saa?

Jeg mærkede mig Udtrykket: vor Lars.

Baaden var altsaa kommen iland. Der stod den, tømt for sit Indhold, med Vandet endnu drivende af sig, med blanke, tjærede Sider, med Vandet larmende bag sig, som vilde Søen have fat en Gang endnu i den og prøve baade Over- og Undertag med den.

Jeg kommer nok; giv bare Tid! syntes Baaden at sige. Og saa strøg en af de store, graa Torskemaager hen over den, vendte i Flugten og syntes at besé den. Muligvis kendte Fuglen — som vist var en rigtig gammel Maage — Lars Kruses Baad, og vidste, at den altid kom tilbage, hvergang den var gaaet ud, og at den baade kunde vugge paa Vandet og flyve henover det, ligesom Maagen selv.

Jeg tog min Bog frem og gjorde nogle Rids deri. Men det er koldt saaledes at staa stille paa den blæsende Strand. Det forekom mig ogsaa, at Vinden var ifærd med at trække sig østover til Nord. Jeg bestemte mig for at gøre den store Tur langs Stranden, rundt om »Grenen«, forat se, hvorledes der saa' ud paa Nordstranden, nedad Højen, Gammel-skagen, til.

Baade, optrukne i Rad, med Masterne pegende frem efter eller hældende over til Siden; smaa, fladbundede Pramme med Dræg, Ankre og opskudte Trosser omkring sig. Stejler til Garn paa de lave, vissengule Klitter, nogle Tage af Bygninger bag Klitterne, og allerbagest Fyret. Det er Ensformigheden af Sønderstranden, set østefter. Det evige, væltende Bølgeslag kanter denne Kystlinje med sine tre, hvide Skumrækker. Disse Rækker brydes hist og her hvert Øjeblik og fremvise grønligklare eller mørke Skygger, der ligesaa hurtig forsvinde og vige Pladsen for Skummet paany.

Med denne Vind er der af og til en Sejler at øjne derude; de fleste vogte sig imidlertid

og staa langt tilsøs over ad svenske Skær-
gaarden til. Med denne Vind — og mere og
mere, jo nordligere den trækker sig — er der
et andet Syn, som jeg nu snart har for Øje.

Jeg har arbejdet mig langs den flygende
Strand omtrent ret ud for Fyret. Jeg søger
Dækning i en lille Klit, og jeg har den store,
øde, vilde Flade for mig.

Hen over en af det sidste Højvande ligesom
gennempløjet Sandrevle, der bliver smallere og
smallere ud efter, skyller de brydende Søer. To
Haves Vande mødes her og styrte, af en vis
ubændig Sømands-Glæde over Mødet, i hin-
andens Arme tversover den lave Dæmning.
Disse Favntag kan man iagttage mange hun-
drede Alen langt ud i Dybet. Hvor koldt end
Dybet er og har Ord for at være: Mødet og
Favntaget er varmt nok. Brændingen fra Syd
styrter frem og træffer midtvejs Brændingen
fra Nord. Ingen vil vige; der er Honnør med
i Spillet; det skal vise sig, om Østersøen er
blevet brak af al det meget Flodvand, om den
har Kræfter nok i sig, til at kunne tage det op
derovre paa den anden Side med den norsk-

britiske Kammerat, som paa sin Side ikke har noget imod en »Omgang« efter alle Kunstens Regler. Saa sætter Sø imod Sø, omslyngende hinanden, drivende hinanden op til den yderst mulige Højde, og plasker atter skummende og larmende ned, forat begynde Legen forfra. Langt, langt ud i Søen staar Skumsøjlerne ivejret, brydes over, rives bort af Vinden, damper op igen paany — som om en Snes Hvaler havde sat hinanden Stævne her, forat se, hvem der havde de kraftigste Lunger og ret kunde blæse den hele, vide Verden et Stykke.

Denne Sandrevle er Skagens »Gren«. Den er efter Omstændighederne krum eller lige; den kan danne en hel Halvbue, og den kan i stille Vejr ses som en stiv, udstrakt Pegefinger, hvorover ganske smaa, uskyldige Søer skvulpe og frembringe det optiske Bedrag, at Spidsen bevæger sig. Den er ved Højvande — som idag — næsten skjult lige fra Begyndelsen af under Brændingen; den kan forandre sig paa en Dag, ja paa kortere Tid; den har for Øjeblikket dannet ligesom en Ø derude, med sejl-

bare Bælter. En malende Strøm gaar omkring den; haarde, livsfarlige Ture, uendelig trættende, slidende Ture have Fiskernes Baade at mælde om her udefra; den kan undertiden være kantet med Vrag og Vragstykker. Men man maa skynde sig, hvis man vil se dem; de forsvinde hurtigt.

Her er saa øde, saa blæsende koldt, saa tomt for Baade og Mennesker, som her overhovedet kan være. De store, hvide Maager, med de stengraa Vinger, de citrongule, stærke Næb, de klare, haarde, modige Øjne, ynde denne Gren at hvile sig paa, at løbe, baskende med Vingerne, frem og tilbage paa, at kredse henover med skarpe, skingrende Skrig. De store, geléagtige Gopler, »Brændvablerne«, som Fiskerne kalde dem, drive omkring her i det frem- og tilbageskyllende Vand. Man ser hist og her i Havstokken en kolossal Rokke, tøjret ved formelige Dræg af Fiskerne, da de drog det sidste Vaad derude. Ogsaa den store Havflab, Fiskernes og Garnenes svorne Fjende, ligger her og skvulper i Vandet med sin slaskede Krop og drages med Døden, medens den aabner

det uhyre Gab, der kan sluge de mange Fisk paa en Gang.

Med Undtagelse af denne Rokke og denne »Flab«, med Undtagelse af de stedse kampfærdige Maager og den altid indifferente Gople, er alt dyrisk Liv som uddødt her. Brændingen buldrer og drøner; Sandet flyger ikke herude; Alt er vaadt, overgydt af Skummet, der ligger som bævrede Bomuldstotter paa det faste Sand, flyver som Fnug igennem Luften, eller staar i Fontainer derude over Revlen.

Søen vælter sig, smudsiggul, graa og tung af Sandet inde under Land; dyb grøn og dyb blaa derude. Solen blinker ned igennem Skyerne. Omtrent tre Kvartmil tilsøs ses Toppene af det nye Fyrskib, som advarer for Skagens Rev. I Sandhed en udsat Station!

Herude er Revet, Skagens Rev. Jeg gjorde engang en Tur i Baad derud i Magsvej, og jeg glemmer aldrig det Indtryk af storladen Vælde, af streng Majestæt, som Dønningen efterlod, idet den faldt og steg mod den umaalelige Horisont. Skagens smalle Landstrimmel var skjult for os, og kun Fyret ragede

op som en Obelisk i en Ørken, der er forsvundet ved en Vandflod, en Ørken, hvis Pyramider ere skyllede væk, og hvis Sfinx ligger paa Bunden med en Ankerkætting om Halsen.

Skagens Rev hører ogsaa med til »Stranden«. Det er undergivet samme Historie, samme Love. Paa dette farlige Rev lukker utallige Sømænd deres Øjne. Dets Graadighed efter Bytte er næsten ligesaa stor som Søfolkenes Skræk for det. Mange Skibe, uendelige Værdier, mangt et dybt savnet og kostbart Menneskeliv er gaaet tabt her. Under livsfarlige, næsten æventyrlige Redningsforsøg fra Strandens, Befolkningens, Side, er mangan en Mand bleven reddet fra den visse Død, og ved nogenlunde gunstigt Vejrlig er mangan en god Skude bleven bragt af Grunden. Men hvor mangan skjult og ukendt Saga har ikke de mørke, stormfulde Nætter at fortælle fra denne Grund? Fortællinger, der ere henvejrede for Vinden ligesom de ubesvarede Nødskrig, ligesom de Menneskers Skæbne, hvorom Fortællingen handlede.

Jeg meddeler her, som et kort Vink i denne Retning, at der ved en Observation fra Skagens

Fyr under en Storm ved højlys Dag i Løbet af en halv Time blev iagttaget to Sejlere, som kom indenfor Revets Omraade, stødte, knustes, sank og forsvandt, uden at der var menneskelig Mulighed for at bringe dem Hjælp, uden at der nogensinde hørtes eller spurgtes noget til dem eller fra dem.

To Sejlere i Løbet af en halv Time og ved højlys Dag!

Hvad gaar her saa ikke for sig om Natten?

Jeg rejste mig fra min Klit, kastede et sidste Blik ud over Revlen og Revet, og steg ned paa Nordstranden, hvor jeg havde gaaet med den lille Mand sidste Nat.

Hvilken Forskel fra om Natten!

Ikke Ly, ikke Læ skabt. Borte var Stilheden, som afføder Syner og Drømme. Kold og nøgen som Livets Prosa selv, afklædt ethvert dæmrende Skær, umedgørlig som Virkeligheden, laa denne Strand og føg med sit Sand og gav sig hult under Brændingens dundrende Slag. Om den lille Mand havde opbudt al sit Ords Kunst, hele sin Stemmes Styrke: han vilde ikke være bleven hørt fem

Skridt borte, og jeg vædder paa, han havde hurtig søgt Dækning i Fyrmesterboligen, hvor en gæstfri Modtagelse vilde være ham sikret paa Forhaand.

Vinden var nordlig. Jeg raadførte mig med Skyerne, som nu kom flyvende lavt nede. Solen blinkede ikke længer igennem dem. Det hele Landskab blev efterhaanden iklædt en jevn, graa Ensformighed; det var, som om det trak Regnkappen paa, forat afvente enhver Mulighed. Op imod den graa Ensformighed stod Brændingen saa meget hvidere; den skar næsten i Øjnene, og det var et haardt, usympathetisk Hvidt, hvori Nuancerne kun fremkom ved det fine, flygende Sand, naar Vindstødene kastede sig over en Klit og gav sig til at bruge det store Bor.

Det blæste en halv Storm.

Jeg arbejdede mig vestover, ned imod Gammelskagen, i daglig Tale kaldet Højen.

Hvilken Sø, hvilken Brænding her stod; og det var ved Midsommertide!

Jeg skal ikke sige noget Ondt om vor danske Sommer. Den maa høre saa ofte ilde,

fordi den stedse skuffer os. Det er maaske vor egen Fejl; hvorfor lade vi altid vore Digtere fortælle os om vor skønne, danske Sommer, og hvorfor tro vi disse Folk paa deres Ord i saa Henseende, da vi dog i saa meget andet reservere os mod deres Digtning?

For Skagens Vedkommende tror man ikke paa nogen Sommer; til Nød paa den Sol, der skinner en halv Dags Tid. Man har jo intet Korn, som skal modnes heroppe, ingen Straa-hatte og lyse Kjoler, som skal ud og luftes. Man tror paa det Haandgribelige; paa en god Stranding f. Ex.; — og for Resten paa, at Vorherre sørger for Sine.

Det gør han ogsaa paa en iøjnefaldende Maade, som kunde bringe mangen en Hovedstads-tvivler til at repetere sin Katekismus om igen. Han udruster denne Strands Befolkning med en sejt Resignation, med et ligesaa sejt Mod i Farens Stund, og forøvrigt med varme, uldne Klæder og store Søstøvler. Disse Ting ere fornødne for at leve her; — og man lever her.

Forsynet sætter altid Pris paa Folk, som kan hjælpe sig med lidt. De store, styrende

Magter forsyne denne Befolkning med de fornødne verdslige og gejstlige Embedsmænd, driftige Købmænd, og en god Gæstgiver. Resten overlader det store Forbundsraad deroppe bag Skyerne til Tilfældigheder, til Strandingskommissionærerne, til Redningsbaadens faste Mandskab og til Dykker- og Bjergningssselskabets ligesaa faste. Alt ifølge den urgamle Lov, at den Enes Død er den Andens Brød!

Hvilket Hav her stod!

Der var snart ikke længer Tale om at gaa paa Stranden; thi Stranden, som i Nat laa saa bred, saa fremkommelig og fast, blev paa mange Steder slugt op og slikket væk af Brændingens højt opskyllende Vandmasser. At blive revet omkuld af disse er sikkert ens betydende med at være fortabt, især naar den »levende Kæde« ikke øjeblikkelig er ved Haanden. Strømmen maler og koger her og drager sig — og Alt med sig — i rivende Fart ned langs Kysten. Den inderste Revles truende Brændingvold er saa nær, saa ganske nær. Hvert Øjeblik kæntrer den tunge Masse, styrter frem, ruller sig sammen, stødes op paa

Stranden, hales tilbage, syder, brøler, raller og raaber, som skete der et Mord hvert Øjeblik, og som om den ufølsomme Klitrække hver Sekund blev anraabt om at være Vidne til Ugerningen.

Stranden sitrer. Man staar oppe i Klitten og ser, blændet, bedøvet, med en Angst og en egen Vellyst i Angsten ud over denne milelange Niagara. Man føler en Trang til at raabe, til at kaste sig ned, til at bede, skringe, til at ville ud i dette Vand, som griber efter En og forvirrer Ens Tanker. Man er ør, man har en Rus af dette Skuespil, som man overværer alene, og som intet Ophør har og ingen Begyndelse synes at have haft.

Brændingen er her saa høj og Klitrækken saa lav, at der ikke er Tale om nogen Oversigt over Havet. Man ser en Gang imellem den mellemste Revles Brænding oven over den inderste. Om den yderste Revles Fare, om den Sø og det Braad, som staar derude, kan man kun danne sig en Forestilling ved Sammenligning. Men naar pludselig en Blinken bag en mørk Ryg skinner frem langt derude og

forsvinder, medens en lang Fygen betegner Stedet, hvor Styrtesøen sank, saa gaar der et uvilkaarligt Sæt igennem En. Man mærker, at man har Nerver og Fantasi, og at denne Fantasi er »med«.

Det er Legeværk paa Sønderstranden i Sammenligning med Alvoren her.

Og saaledes ser »Stranden« ud helt ned til Højen. Og denne Strand, hvis Trekant dannes af Punkterne Højen, Skagens Vesterby og Fyrskibet ude paa Revet, er Lars Kruses og hans Kammeraters Tumbleplads.

Vi ere i Junimaaned, det blæser kun en halv Storm; her er ingen grundstødte Skibe, ingen Redningsbaad, der kører i Galop, forspændt med alle de Heste, man kunde overkomme, hen over Lyngheden og Sandet. Jeg har intet Sensationsstykke at byde; jeg har kun malt et Landskab, en lille Studie, der kan tjene til Støtte for min Læsers Fantasi.

Kære Læser i Hovedstaden! Mit lille Skrift vil sandsynligvis se Lyset i November eller December Maaned. Lad os sige December. Vær da saa venlig, inden Du lægger Dig til-

sengs en Aften, at lukke dit Vindue op, forudsat at det ikke rives fra Dig af den blæsende Vind, der pisker Regnen eller Sneen mod Ruden. Du har maaske været i Theatret og sét et kønt Stykke af en yndet Forfatter; eller Du har været paa en Restauration eller i Selskabsværelser hos en elskværdig Familje. I alle Tilfælde svæver maaske endnu Lys og smukke Ord og livlige Ansigter og alt sligt Dig for Øjnene, og ingen Toner skurre Dig i Ørene, — allermindst fra Scenen, hvor man er saa omhyggelig for Dig. Se nu op mod den bælmørke Nattehimmel, hvor Maanen er gaaet bort fra, da Regnen forjog den, og da Gaslygterne for Resten af Natten kunne erstatte den. Modtag et Indtryk af Gaslygternes Flamme, der vifter op og ned og stundom trykkes helt flad imod Brænderen. Lyt efter Vindens Tuden og Regnens Slag, se de vaade, dyndede Stene, og hør Træerne omme bag Hjørnet rasle med Grenene. Tænk Dig saa — Du kan gerne lukke Vinduet igen — at Du er paa Skagen, hvor der ingen Lygter er; at Du hører en Uro inde i Stuen ved Siden af, at

Nogen kommer ind og siger noget, som Du ikke ret forstaar; at der bliver Røre omkring Dig, at man kommer og gaar, indsvøbt i Oljetøj eller Kavajer, at Du selv, iført noget lignende, træder udenfor, hvor Vinden hyler, Regnen pisker og Havet dundrer, som var det Artillerisalver.

Du spørger, men Ingen har Tid at svare. Man skynder sig, Du skynder Dig med, og nu hører Du af En eller Anden, iblandt en forvirret Spørgen efter Heste, efter »hvor han staar?« . . . véd man noget? . . . hvad, spiller Kommissionæren L'hombre? . . . laan mig et Uldtørklæde! osv. — nu hører Du ligesom tilfældigt Ordet »Stranding« nævne.

Maanen har arbejdet sig frem for en lille Stund af den Regn- eller Haglbyge, der netop sender Dig en sidste Hilsen lige i Ansigtet. Du klemmer Din Wendrich jun.'s Stormhue fast om Ørene og Hagen, saa at akkurat Næsetippen stikker frem, og Du følger med Folkene omkring Dig.

Vinden og Havets tiltagende Torden hindrer Dig næsten i at tale, saavel som i at høre. Du

aser i Sandet; Afvejen! Varsko! brøles der. Heste kommer, Drengene sidder paa dem, Skagler slæbe efter dem, Kuske med Piske, Fruentimmer, Børn, Folk med en Tresse paa Kasketten, Alt er paa Benene, og Alt afsted tversover Lyngheden. Kun øjner Du ikke ret mange Fiskere; de er allerede langt i Forvejen.

Maanen gaar bort. Alle aser, snubler, bander, knalder sig frem med Piske bag efter Hestene, som bedst kunne se og bedst finde Vejen. De er nok vante til Turen. Hvorledes Turen gaar, aner Du næppe; ligesaa lidt véd Du, hvorhen Du kommer. Det gaar til, som ved et Bombardement, som i Krigen, som ved fjendtligt Overfald. Blot afsted!

Atter er Maanen fremme. Et lille Skur ude i Klitten. Dørene paa vid Gab; den ene smelder i Vinden. For Fanden, hold paa den Dør! Stands Hesten for S—! Frem, frem, Folk! — Gud være med os! Ja, de har skudt derude! Frem med Baaden; høj! Det er Embedsmændene, der raabe stærkest. Det er altid de nidkære Embedsmænd, der ere ivrigst. Men det er Fiskerne, der skulle vove

Trøjen. Man glemmer saa let den lille Forskel Fiskerne have allerede halet Redningsbaaden ud af Skuret; de raabe lidt og lystre En, som slet ikke siger noget, idetmindste ikke hørbart. Baaden er sat paa Hjulene; den er højt oppe over Mængden; Hestene er for; Piskeknald; Hurra, Haløj, hiv væk! Og ned gaar det igennem Klitten, ud paa den oversvømmede Forstrand, hvor Brændingen ruller og brøler og synes i den sparsomme Maanelysning at ville rive Alt overende, Baad og Heste og Folk. Men Heste og Folk kender Stranden, og afsted gaar det et langt Stykke, indtil der pludselig standses.

Der gives et Tegn, Hestene spændes fra. Det er umuligt at høre noget. Skummet staar Dig i Øjnene og Tordenen ruller. Du spejder ud over det vilde Hav; Du ser Intet; endnu mindre hører Du disse »Nødskrig«, hvorom Du maaske har hørt eller læst. Det er kun ved ganske enkelte Lejligheder, hvor Skibet staar helt inde i Landingen og Vinden er ret paa, at Du faar denne Tilgift med. Du ser intet derude over den høje, væltende Brænding, som

i dette Halvmørke forekommer Dig endnu højere. Du bliver uhyggelig, hvad Du ikke allerede var i Forvejen. Dog jo, nu ser Du, under et Maaneglimt, en mørk Masse rage frem over Brændingen langt ude. Hvis Du har gode Øjne, kan Du maaske se en Mast eller halvanden, og Skumsøjler, der uophørlig stige op fra Dybet og vandre hen over Masterne.

Du ser, at Baaden skydes ud paa Vognfaddingen, medens de høje Hjul grave sig ned i Sandet og Vandet. Du ser mørke Skikkelser bænkedede i den, usædvanlig svære over Brystet, hvor Redningsbælterne sidde. Du ser agter ved den høje Overbygning en oprejst Skikkelse, som giver et Vink med Armen.

I dette Øjeblik maaler Du med en undrende Gysen den mørke, uophørlig skiftende Brændingvold, der kaster en dyb, dyb Skygge ned for sig, og hvorigennem eller hvorover Baaden skal ud.

Du begriber ikke, hvorledes den kan det. Og jeg begriber det ligesaalidt som Du, skøndt jeg engang har sét, at den kunde det.

Og atter bliver det mørkt

Og da det lysner, ser Du en Baad, som akkurat vipper op med Agterstævnen højt ivejret over en Sø, forat styrte sig ned imod den næste.

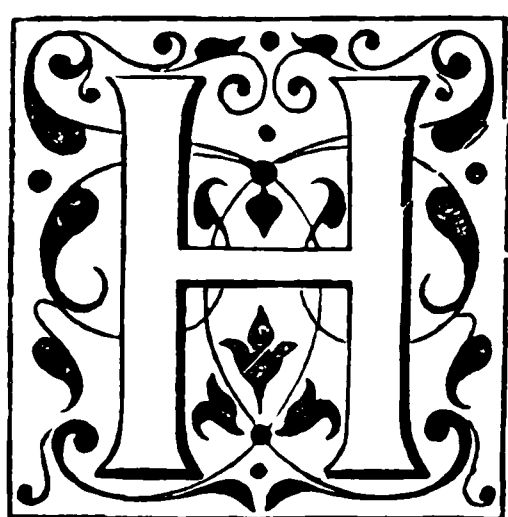
Baaden saa' ganske lille ud. Og dog er den stor; og der er store Mænd, med store Hjærter ombord i den.

Det er vor Ven Lars Kruse, som gaar ud. Og han gaar kun ud, naar der er overhængende Fare. Og han er til Dato kommen tilbage igen hver Gang.

MANDEN.

Hvem er det, som ror gennem
Brændingen ud,
hvor Søerne bryde og bruse?
som slider af Haanden den
barkede Hud,

og, vaad til den inderste uldne Klud,
døgnvis i Baaden paa Toften sidder
og aldrig spørger om Noget, som hedder
Hvile og Føde tilhuse?

Hvem giver sin Søvn og sit Sul en god Dag,
naar blot han kan række det dødsdømte Vrag? —

Det gør Lars Kruse.

Han kommer med Varer, med Livets Fragt
tilbage fra Døden, hvor Hjælpen blev bragt
i en Nød, som kun Hjælperne kender.

Han staar dér ved Roret, med Haanden for Brynet,
rolig og kold — mellem Liv og Død.

Og, hurtig som Lynet,

paa Søen, som brød,

ta'er Baaden et Sæt og skurer mod Stranden. —

Han lander. Man vinker: Der staar alt en anden
Skude, som Søen vil knuse!

Han ser paa sit Mandskab; han peger fra Sandet
derud imod Vraget: Saa ta'er vi det andet?

Javel; vi gaar med Dig, Lars Kruse!

Ja, saaledes gik det. Det er en stor Hi-
storie. Det er mange Fortællinger i én, og
denne ene vejer til i Vægtskaalen. Der gaar
ikke mange paa Pundet af den Slags.

Det klinger som en Saga i disse sløje
Tider. Lars Kruse har selv været Sagaskriver,
og jeg vil i det væsentlige holde mig til hans
egen Beretning, den, han har dikteret en ung,
talentfuld Maler, hvem Portrættet foran i disse
Blade skyldes.

Ogsaa en anden ung Maler, der en Tid har opholdt sig paa Skagen, og som nærer en levende Kærlighed til Stranden og dens Helte, skylder jeg Tak for hans Interesse i denne Sag.

Skagen er i de sidste Aaringer blevet et Asyl for Malere. Det er, som man ser, Ungdommen, der knytter sig til den store Natur og til de storskaarne Mennesker i den. Og det forekommer mig at varsle godt baade for Ungdommen og dens Kunst.

Stranden og Manden! Igrunden er det ensbetydende. De to ere uopløselig knyttede til hinanden. Det gaar her i Ordets bogstavelige Forstand saaledes, at hvor den ene holder op, tager den anden fat. De burde derfor gaa under en Fællestitel; men denne lille Bog skal have sine Kapitler, og jeg vil unde min Læser Tid til at puste efter den sidste Scene, hvor Lars gik ud.

Og derpaa vil jeg lade ham selv fortælle.

Hans Meddelelser begynde med denne Overskrift.

Beretning

over endeel Skibe, som ere strandede i stormende Vejr i kortere eller længere Afstand fra Skagen, hvor jeg ved Guds Bistand tilligemed Flere med Livsfare har reddet Besætningen.

A. Redningsforsøg i vore Fiskerbaade.

Jeg vil her indskyde som karakteristisk for min Helt, at dette A. ikke er efterfulgt af noget tilsvarende B., som var at vente. Under denne sidste Afdeling skulde være anført alle de Foretagender med den paa Stedet stationerede Redningsbaad og det til samme hørende faste Mandskab, hvis Formand Lars Kruse har været i en Række Aar. Men hvad enten han nu, som ikke er nogen Sjeldenhed blandt vor Fiskerbefolkning, ikke ret har samme Tillid til Regeringens Baad, som til sin egen og sine Kammeraters, eller han — hvad der overfor ham maaske træffer Sagen nærmest — ikke synes, at der er »presserende Fare tilstrækkelig« ved en Kamp med Elementerne i den store, sikre Baad, bygget udelukkende paa Redning og udrustet med al mulig Beskyttelse for Mand-

skabet: saa meget er vist, at han selv med Forkærlighed dvæler ved, hvad han og hans tapre Kammerater har udført i »vore Fiskerbaade«. Af de mangfoldige Redningsforetagender i den »officielle« Baad medtager han kun dem, som man kunde kalde kombinerede Forsøg med begge.

Lars Kruse er født omkring Aaret 1830. Et af de første Redningsforsøg med Fiskerbaad har han selv anført med Dato Oktober 1848. Han er begyndt tidlig, som man ser.

Han fortæller selv derom saaledes:

(1848 i Oktober Maaned) strandede en Engelsk Skonnertbrig paa Revet med stærk Storm af V. Nordvest. Vi bemandede straks tre Baade med 24 Mand og medtog 1200 Favne Line; vi førte dem fra Land og ankrede op et Stykke Sønden for Skibet. To af Baadene roede igennem Brændingen, kom til Skibet, reddede Besætningen og kom lykkelig tilbage til den tredje Baad, som laa med Linerne. Nu blev vi halede til Land; ro kunde vi ikke mod den svære Sø, og to Aarer havde vi

knækket ved Skibet. For vort Foretagende fik vi en Pengebelønning af den Danske og en af den Engelske Regering, og hver Mand en Medalje i Sølv. Skibet blev Vrag. —

Man ser, der er en ønskelig Korthed i Meddelelsen. Men Foretagendet ligger ogsaa langt tilbage i Tiden. Senere bliver han mere detaillerede i Beretningen. Som ganske ung Knøs er han altsaa dekoreret med »Fortjenstmedalje«. Og man er just ikke rutten med den Slags Ting fra engelsk Side.

Derpaa følger en Redning 1849, sidst i November, paa Nordsiden af Stranden i rygende Storm af Øst. Skibet er ligeledes engelsk og bliver ligeledes Vrag. Til de øvrige Besværligheder kommer ogsaa den Ubehagelighed, at Redningsfolkene maa i deres vaade Tøj opholde sig 24 Timer i Karantæne, da Skibet var kommet fra en »smitsom Plads«. — »Men saa var vi fri, og tjente 10 Mark for at sidde de 24 Timer.« —

Der meddeles ikke, om Nogen blev forkølet efter den »Sidden«. Rimeligt er det ikke.

Nr. 3 er atter en engelsk Skonnert. »Inden vi var Halvvejen hjemme med det reddede Mandskab, var Skibet i Splinter.«

Nr. 4 er et større Numer, et kombineret Numer. Her begynder Fortælleren at male med flere Pensler i Lærredet. Jeg gengiver den hele Saga.

Russisk Skonnert, strandet cirka 1 Mil Vest for Byen paa Søndre Side, med orkanagtig Storm og Sne af O. Sydost. December. Dato og Aarstal huskes ikke.

Vi var 8 Mand, som tog en Baad her fra Byen og løb mellem Revlerne for Vejret op til Strandingsstedet. Paa Vejen maatte vi uafbrudt øse, da vi idelig overskylledes af Braadsøerne, men naaede lykkelig Skibet. Da der ingen Folk var at se, kastede vi vore Dræg, forat holde os ved Skibet. Først efter længere Raaben kom Folkene tilsyne, og i et Nu havde vi dem nede i Baaden, da de ikke var helt forkomne; og vi naaede lykkelig Land med hele Besætningen og løftede Baaden op paa Strandingsstedet.

Komne i Land, fik vi af Folk, som stod paa Stranden, Besked, at et Skib var strandet

en halv Mil længere Syd paa, men da det allerede var mørkt, var der intet at udrette den Dag. Vi maatte nu tilbage til Skagen, hvilket var meget besværligt, da vi var gennemblødte, havde Støvlerne fulde af Vand og det haarde Vejr lige i Ansigtet.

Den Stranding, som blev os mældt, da vi kom i Land, var en Hannoveransk Skonnert. Medens vi endnu, om Aftenen, gik hjem langs Stranden, aftalte vi med hverandre, at forsøge at komme ogsaa denne Besætning til Hjælp. Vi purrede ud om Morgen Kl. 4, efterat have samlet friske Kræfter. Nu havde vi absolut Lyst til at prøve dem paa et nyt Foretagende. Vi var tre Mand fra Østerby, Resten fra Vesterby, og vi skulde efter Aftale mødes hos Peter Kruse. Imedens jeg gik udenfor Huset i Mørket og ventede paa de andre, kommer der en fremmed Mand med en Stok i Haanden og spørger mig, om P. Kruse bode dér. Jeg svarer Ja, og spørger ham, i hvad Ærinde han kommer dér saa længe før Dag. Jeg kendte Manden og vidste saa omtrent hans Ærinde; men jeg vilde dog spørge. Han

svarede mig ikke, men gik ind, saasnart Døren blev aabnet; og jeg fulgte bagefter. Det var et Bud, som Konsulen sendte, da han havde hørt, at vi havde bjerget Russerne. Nu vilde han lade os vide, at der ikke var gjort noget Forsøg med den stationerede Redningsbaad, der befandt sig ved Strandingsstedet. Det varede en Timestid, inden vi kom fra Byen, da der var nogle af den forrige Dags Mandskab, som ikke kunde mere. Hvorfor vi maatte tage nye Folk.

Jeg vilde ikke vente paa disse. Jeg kommanderte Fremad! Frosten nødte os til at gaa rask, forat holde Varmen, men Stormen var os i Ryggen.

Sneen var nu ophørt, og det var Maaneskin hen over Stranden. Klokken 6 var vi ved vor Baad, som vi straks begyndte at sætte i Søen. Det gik ogsaa godt hermed, men det nye Mandskab kom ikke; det var jo først blevet purret, da vi forlod Byen.

Efterat vi havde gaaet lidt frem og tilbage ved Baaden, kom den ene Mand. Han

raadede os til at vente, til det blev lyst, for ikke at løbe paa Vrag, hvoraf der stod flere paa denne Strækning. Strandfogeden sagde det Samme. Men jeg sagde Nej; hvad vi skulde gøre, det skulde gøres straks; og vi burde efter min Mening være ved Strandingsstedet akkurat lige førend det blev lyst.

Saa roede vi da ud over de to Revler og lensede, ligesom om Eftermiddagen, mellem Revlerne med vor Baad. Og alt gik godt, indtil vi kom i Nærheden af Skibet.

Folkene stod oppe i de læ Vant; thi Skroget var allerede helt under Vand. Straks efter faar vi Øje paa Redningsbaaden, som er ved at sætte fra Land.

Ja, kom Du kun! tænkte jeg.

Da vi nu er nær ved Skibet, kommer Redningsbaaden roende over Revlen indenfor os. Vi kaster vort Dræg, og skal lige til at have fat i de Skibbrudne, da den store Redningsbaad, som havde kastet sit Dræg omtrent paa samme Sted, som vi, og ikke ta'er Afstanden iagt, kommer løbende med en Braadsø tvers

paa vor Bagbords Laaring og knækker tre Bord i vor Baad og Roret tversover og tvende Aarer; og stort Skrig i Baaden høres.

Henrik Madsen raaber da til mig: »Aa Herre Gud, hvor er min Fa'er?» nemlig Mads Henriksen, som tilligemed mig stod agter i vor Baad med udstrakte Hænder, forat tage mod Stød, da Redningsbaaden kommer ned paa os.

Han, Mads, bliver ved Stødet kastet baglæns ud over den ene Side af Stævnen, jeg over den anden.

Jeg op og ind igen, og vil stadig skyde Redningsbaaden fra os; thi Vandet strømmer allerede ind til os gennem den knuste Stævn, og Redningsbaaden hænger fast i os.

I det samme kaster en stor Sø os los fra hinanden.

Jeg blev hængende ved Forenden af Redningsbaaden, og Redningsfolkene, som var beskæftigede med at aabne Ventilerne for Vandet ombord, havde nok ikke synderlig Lyst til at slæbe mig ind i Baaden igen. Med Hænderne havde jeg fat i Stævnens Pullert; men jeg gled mere og mere ned i Vandet, og

tilsidst var jeg saa tung, at jeg var lige ved at give los og befale min Sjæl Gud i Vold.

Da kommer der ud over Rejlingen to kraftige Karle og tager fat. Men det var slet ikke mig, det gjaldt. Min Tur var ikke kommen endnu. Kun mærkede jeg, at jeg blev meget lettere.

Det lykkedes mig nu at faa mit forrige Tag med Hænderne; og saa kom endelig min Tur. De to samme Folk kom og gav mig en Haandsrækning, og fik hevet mig ind over Rejlingen.

Da jeg kommer ind i Baaden og skal se mig om, saa staar min egen Broder dér ved Siden af mig. Det var ham, som havde hængt bag i Nakken paa min Trøjekrave og gjort mig saa forskrækkelig tung. Han var sprungen til i det samme, som Baadene skiltes, og saa maatte han jo holde sig fast ved Noget, for ikke at drukne.

Det var nu det.

De Andre ovre i vor egen Baad maatte gaa forud, for at holde Lækken saa meget som mulig over Vandet. De kom ogsaa lykkelig i Land $\frac{1}{8}$ Mil længere Syd paa.

Nu skulde vi i Redningsbaaden — thi dér var jo nu vort Logement — først se at faa Forbindelse med de Skibbrudne, som vistnok maa have set paa alt dette med bange Øjne.

Det medtog lang Tid, men endelig fik vi da tre Mand af dem over i Baaden. Den Fjerde blev staaende oppe i Vantet med Ansigtet vendt mod Land.

Saa beordrede Baadføreren mig til at gaa op og hente ham ned fra Vantet; men dette var nu umuligt for mig, med Storstøvlerne fulde af Vand og saa udmattet, som jeg var af at hænge saa længe i Hænderne alene, og ovenikøbet med en Mand paa Ryggen.

Baadføreren gik da selv op efter Manden i Vantet. Det var Kaptajnen; han stod øverst oppe ganske stivfrossen.

De var nemlig alle Fire, før Sammenstødet af Baadene, krøbet helt ned, saa langt de kunde komme ad Riggeren. Men da vi blev paasejlede, skreg de meget sørgeligt, de Stakler. Nu maatte de, med Koldbrand i Hænder og Fødder, tilbage til deres Plads igen højere oppe.

En Mand var af Styrtesøerne skyllet overbord. De tre fik vi som sagt over i Redningsbaaden. Men Kaptajnen kunde Baadføreren ikke faa bragt ned; han maatte nøjes med at fastgøre en Ende om den stivfrosne Mand.

Vi halede alle Mand i Linen, men han deroppe stod som fastgroet i Rigningen. Saa var der intet andet at gøre, end at kappe Linen og ro iland med de Tre, som trængte haardt til Lægehjælp.

Da vi kom iland og var bleven forenede med Folkene i vor, den sønderslaede Baad, saa' vi et underligt Syn derude paa Vraget. Kaptajnen slap nemlig Vantet med Hænderne, og hang nogle Minuter i sine Fødder, favnende op efter sig, som vilde han have fat igen. Men saa gik Fødderne los, og han faldt i Søen og drev Syd paa.

Havde vi blot haft en Baad, der var brugelig til Roning, saa havde vi prøvet paa at bjerge ham. Nu maatte vi sørge for at bjerge os selv og de tre Stakler, som vi havde hos os, tilbage til Skagen.

Det var ikke saa lige endda. Stormen rasede lige imod, Frosten var haard, og Alle var vi gennemblødte fra øverst til nederst. Kristen Madsen, som var med i Redningsbaaden, var gaaet med Skibsfolkene op i Klitten i sit Hjem. Ham kunde vi ingen Klæder faa hos; men han overlod os en Flaske Brændevin for Betaling. Vi søgte da hen til hans Nabo lidt Østen for, og dér blev vi hjulpede, og jeg fik til Eksempel et Par Underbenklæder og et Par Strømper, som rigtignok var nær slidte. Men de var dog alligevel bløde saadan at have ved Benene; og tør Halm i Storstøvlerne fik vi ogsaa, og nu var vi helt veltilpas, og Turen gik til Skagen, som vi naaede ved Aften.

For dette Foretagende fik vi hver 4 Mark af Konsulen. Regeringen betalte Skaden paa Baaden, samt Dræg og Line. —

Jeg, for mit Vedkommende, kan ikke nægte mig Fornøjelsen af at gentage denne Passus:

4 — skriver fire — Mark for et Døgn næsten uafbrudte Anstrengelser, i Livsfare, forat frelse tre Mænds Liv!

I Sandhed, det er just ikke Doucøren, der skal drive disse kække Folk til Værket. Naar en Familjefader i Hovedstaden spiser til Middag med Kone og et Par Børn paa et offenligt Sted, giver han Opvarteren noget lignende i Drikkepenge. —

Efter Hannoveraneren kommer en norsk Brig »Oscar«, hvorfra Mandskabet ved Nattetid i en forrygende Snestorm og med farlig Strøm bliver bjerget under særlig store Anstrengelser. Herfor — som for flere af de foregaaende Forsøg — tilflyder der Lars Kruses Fiskerbaad en Belønning af vedkommende Regering. Disse Belønninger blive stadig nævnede, men deres Størrelse bliver ikke anført. Beskedenhed er maaske Grunden. Undertiden nævnes de, som »en liden Pengebelønning«.

Nr. 7 er det danske Barkskib »Stille«, der, ligesom Nordmanden, strander paa Revet i en rygende Storm med Hagl og Sne.

Flere Baade gaar ud; Lars's er den første. Redningsbaaden søger at støtte Foretagendet, men Stormen og Søen er saa svær, at Baadene ikke formaa at ro iland igen, men maa hales ind ved Tove og stærke Liner.

Der følger flere Redningsforsøg, men det mest skæbnesvangre, og det, som for Lars Kruses Vedkommende er blevet hans mest lysende Daad, var dengang, da den svenske Brig »Daphne« den 27de December 1862 strandede i stærk Storm af V. Nordvest med svær Sø og Strøm paa Skagens Nordside.

Navnet »Daphne« har en hel Saga efter sig paa Skagen.

Det har fremkaldt det eneste kunstneriske Mindesmærke paa Stedet, et Relief i Sandstensramme, indsat i den lille Kirkes søndre Mur, hvorved den kunstneriske Evne har været ringere end den gode Vilje, men som dog for de lidet forvænte Naturbørn heroppe, saa langt fra Kunst og Kultur, paa en smuk, naiv Maade kan bevare Mindet om Mandsdaad og ægte, uforfalsket Kristenkærlighed igennem de kommende Slægter.

I Sandstensomfatningen findes indhugne disse Ord af den gamle Evangelist, som mere end nogen anden lagde Vægten paa Følelsen og Hjærtet: Ingen haver større Kærlighed end denne, at En sætter sit Liv til for sine Venner!

Med disse Ord som Valgsprog vil Lars Kruse engang kunne risikere den store Baadfart, hvorfra ingen Baad vender tilbage, forat fortælle om et Hvor eller Hvordan.

Begivenheden, med dens tragiske Katastrofe, ikke mindre end det hensynsløse, fast æventyrlige Mod, som derved lagdes for Dagen, fortælles i sin Simpelhed saaledes hos Lars:

Saasnart Strandingen var meldt, begav jeg mig til Nordstranden med to andre Mænd. Da vi kom til Stedet, saa' vi, at Redningsbaaden allerede laa paa læ Side af Skibet. Baaden havde dog ingen Forbindelse med Skibet, og Søen brød i Et væk over den. Den daværende Byfoged kom og bad mig tilligemed Flere tage en Vogn og hente en Fiskerbaad, som stod paa Stranden en Fjerdingvej borte, Øst for Strandingsstedet. Da Folkene ved Redningsbaaden, som var gaaet i Land efter det forgæves Forsøg, saa', at vi nærmede os paa denne Maade og havde noget i Sinde, gik de ud igen. Den Ene driver jo altid den Anden frem. Fire af det faste Mandskab gik fra Redningsbaaden efter det første

Forsøg, og fire Andre traadte frivillig i deres Sted. De kom da ogsaa godt ud anden Gang over Revlerne og fik Forbindelse med Skibet. Men da de haler ind imod Skibet, og allerede har faaet en af Skibsbesætningen ned i Baaden, kæntrer denne i en overmægtig Sø.

Straks løb vi til, som stod omkring vor Fiskerbaad paa Stranden, og gav os til at sætte ud. Men der sprang saa Mange i Baaden, at den fyldtes endnu paa selve Havstokken med Vand, og inden vi fik den lænset, var det Hele forbi derude med Redningsbaaden. To Mand kom levende i Land; alle de andre drev ind som døde, med Undtagelse af en Mand, som havde faaet Redningsbeltet revet af sig, og saa den ene af Skibsfolkene, som de havde frelst ned i Baaden. De to kom aldrig tilsyne mere.

Af disse Folk, som druknede dér lige for vore Øjne, vare de 7 Familjeforsørgere. Og man véd jo, hvad det betyder for os paa Skagen.

Saasnart vi paa Stranden var kommen os en Smule af at se paa denne store Ulykke,

blev der affyret Rakter, som ogsaa bragte Forbindelse tilveje med Skibet. Men Besætningen derude syntes ikke at kende til Anvendelsen af Raketten og Linen, eller de var saa forfærdede over det Skete; det blev, nok sagt, til ingen Nytte.

Nu gjorde Ejermændene til den Baad, jeg havde hentet, og som var fra Vesterby, et Forsøg. Jeg gik ikke med den Gang; thi der var mer end nok, ja altfor mange, som vilde ud.

De naaede ikke ud. De tønnede imod den Trosse, som ved Raketten var bragt ud til Skibet, og fik ved denne Lejlighed en Mand af Skibsfolkene, som entrede ned ad Trossen, ind i Baaden til dem. Nu var de lige ved at kæntre, men fik vendt Baaden i sidste Øjeblik og naaede Land.

Straks gik de hjem; de havde nok; og Aftenen faldt paa.

Jeg, som tænkte paa at gøre et Forsøg, stod da og talte med Flere derom. Ingen havde dog ret Lyst. Tilsidst fik jeg dog 2

Mand fra Højen og 6, foruden mig selv, fra Skagen samlede til Foretagendet.

Saa gik vi ud, kom lykkelig over Revlerne og kastede vore to Dræg paa Siden af Skibet, omtrent dér, hvor Redningsbaaden var kængret. Jeg befalede nu Folkene at holde godt fast i vore to Drægliner, for ikke at komme for nær til de styrtede Master, der laa et Par Favne i Læ af os. Som sagt, saa gjort.

Straks faar vi tre Mand, nemlig Kaptajnen, hans Søn og en Mand til, ned i Baaden hos os; men i det samme tvinges Baaden i den malende Strøm paa Siden, og skal til at kængre.

Det var just i det Øjeblik, da Solen gik under, og der hørtes Jammerskrig i Baaden, og Kaptajnen laa og bad med foldede Hænder, og i Forstyrrelsen slipper de to Mand den agterste Drægligne, som de skulde holde i, for ikke at komme Vraggodset for nær. Det var nu en Guds Lykke, at de gjorde det. For, idet de slipper, rejser Baaden sig op paa ret Køl; og det havde den ikke gjort af sig selv, om ogsaa vi alle Mand var sprungen op i den

luv Side, forat tvinge den; hvad vi allerede forsøgte paa.

Saaledes gaar det tidt, at man i Forstyrrelse gør det Rette; men undertiden kan det jo rigtignok ogsaa slaa fejl.

Vi fik de tre bjergede Folk bragt agter i Baaden, og laa for det ene Dræg svajet op med en Line paa Skibet. Altererede var vi, og vi turde ikke lægge helt ind til Skibet, men vi raabte til Folkene ombord, at de skulde stikke Linen om Livet paa sig og springe i Søen. Men de vovede ikke at gøre det. De skreg ynkeligt og jammerligt, da vi endelig forlod Skibet forat søge Land. Vore Dræg og Liner mistede vi.

Nu kunde der ikke udrettes mere, førend Maanen kom op henad Kl. 10. Vi trængte Alle haardt til Mad og Drikke og tørt Tøj, og vi løftede Baaden op og gik til Byen. De to Mænd fra Højen gik hjem med mig, og jeg sagde dem, at jeg ikke kunde faa ud af min Tanke, at vi jo ogsaa skulde bjerge Resten af Besætningen.

Da vi havde vederkvæget os, gik jeg ind til vor gamle Købmand og Gæstgiver Brøndum

og bad ham laane mig tvende Dræg, hvad han ogsaa straks gjorde. Liner havde jeg selv, og nu gik Turen paany til Nordstranden.

Da vi kom dertil, var Klokkeren henved 10, og Maanen skinnede just frem over de lave Skyer og varslede os Lykke til Foretagendet, hvilket jeg ogsaa selv ventede. En Baad var der allerede paa Stedet. Den var kørt derud fra Højen, og Forbjergeren var ved Baaden med en Mand af hvert Selskab, ialt henved halvhundred Mand. De var ved at sætte Baaden ud, men saasnart Forbjergeren saa' mig, sagde han, at det var bedst at Lars Kruse kom til med de Folk, som han havde med sig fra Byen, da vi nok bedst kendte til det fra om Eftermiddagen.

Naa; vi sprang i Baaden, og alle de halvhundred Mand skød os fra Land og raabte Held og Lykke! da vi gik igennem Søen. Vi kom rask over Revlerne, og ingen af os tænkte nu længer paa den Fare, vi havde været i for nogle Timer siden. Vi kom paa Siden af Skibet; vi kendte jo dets Stilling, og intet havde forandret sig heri, og hellerikke Strøm

og Sø; den sidste var maaske taget lidt af. Vi bjergede de Øvrige af Besætningen, kom lykkelig og vel tilbage, og da vi var i Landingen, tog hele Strandens Befolkning os og løftede os højt op paa Land med et stort Hurra! —

Saa vidt Lars Kruses Meddelelse om denne Begivenhed.

Jeg vil blot bede, at man for Oversigtens og Værdsættelsens Skyld tager denne Stranding for sig igen i dens Hovedlinjer.

Der mældes Stranding. Redningsbaaden med dens faste Folk, hvortil Lars altsaa dengang ikke hørte, møder paa Stranden og gør et forgæves Forsøg. Imidlertid har Lars Kruse hentet en Fiskerbaad. Derved opfordres Redningsfolkene til at gaa ud igen. Baaden kæntrer, dens Besætning drukner i deres Paasyn, som staar paa Stranden, og som ikke kan faa Fiskerbaaden hurtig nok ud, da kun altfor Mange vil med forat frelse Kammeraterne. Man kan tænke sig, hvilket Indtryk en saadan brat Død af mange iblandt de dygtigste Folk paa Stedet efterlader sig.

Saa gøres der, under det umiddelbare Indtryk af Skræk og Bestyrtelse, et nyt, forgæves Forsøg med Fiskerbaaden. Lars bliver i Land; Baadens Ejer vil selv styre. De ere lige ved at kæntre i den forfærdelige Sø og Strøm, og Baaden vender tilbage med uforrettet Sag.

Lars Kruse faar 8 friske Mand med sig og gaar ud. De bjerger tre af de Skibbrudne, men kæntrer i Braadsøen og skal lige til at gaa tilbunds, da Baaden ved et Tilfælde rejser sig. Nu griber Angsten selv dette Hold af Slagkæmper, og de gaar i Land. Det er, som om Havet idag ikke kan faa Ofre nok. Lars erklærer selv, at de var »altererede« dengang, og han har siden fortalt, at han allerede havde befalet sin Sjæl Gud i Vold. Imidlertid: han har ikke saasnart faaet fast Grund under Fødder igen, førend han beslutter at frelse de endnu ombord Værende paa Vraget. Man styrker sig med Mad og Drikke, med nye Dræg og Liner, og da Maanen staar op, staar Lars og hans Folk igen paa Stranden ligeoverfor Brændingen og Revlens Bytte derude. Han gaar ud igen

og bjerger hele Besætningen, og han »løftes med Hurra højt op paa Land«, da han vender tilbage.

Der er endnu en lille Biomstændighed, som er værd at tage med.

Ingen af disse Folk, som her vover Livet og som lægger ligefrem Hestekræfter til ved Arbejdet med at ro op imod Søen, har været i Seng den sidste Nat. Det er tredje Juledag, at »Daphne« strander. Anden Juledag samles hvert Aar de forskellige Fiskerselskaber hos deres respektive Formænd. Der bliver da talt, sunget og skaalet den meste Del af Natten. Det er kun denne ene Gang om Aaret, at disse Mennesker ret slaar sig løs. Saa strander Skibet, og Skagboerne maa som sagt uden forudgaaende Søvn og Hvile lægge alle Kræfter til, og maaske endnu et Overskud.

Jeg har ved Lejlighed prøvet at tage en Aare med i disse Baade her paa Kysten; selvfølgelig ved dagligdags Ture og i nogenlunde Magsvejr. Jeg kan erklære, at Baad og Aare ligne hinanden, og at begge fordre en Ryg og en Arm, som ikke just ligger for et Hovedstads-menneske.

Før denne Daad blev Lars Kruse tilkendt Dannebrogstegnet; hvorefter nærmere i det Følgende. Han fik ikke denne Orden og har ikke faaet den senere. Han fik derimod en Sølvmedalje af den danske Regering, og han og hans Folk fik en Pengebelønning hver af den svenske Regering.

Hans 10de Redningsforetagende med Fiskerbaad er en engelsk Brig, som strandede paa Revet. 800 Favne maa de ro ud imod den svære Sø, og da Baaden fyldes med Vand og er synkefærdig, maa de tilbage i Land, løfte Baaden og bære den — ikke ulig de gamle Normanner — fra Sydsiden over paa Nord-siden af Stranden, og derpaa atter ud i Kamp med den voldsomme Sø. En anden Fiskerbaad kommer til og assisterer dem. Arbejdet er svært; Folkene derude paa Vraget maa springe i Søen og hales ombord i Baadene med Liner. »Vi naaede endelig, begge Baade, i Land med hele Besætningen, paa Kaptajnen nær, der stod højt oppe i Vantet og bandede og var beruset. Ham kunde vi ikke faa med os; men senere paa Dagen, da vi havde hvilet og skiftet Tøj

efter den strenge Tur, gik vi ud og hentede ham. Nu havde Ydmygheden faaet Plads hos ham; og vi fik ham ned i Baaden og i Land.« —

Det er kort og godt, og — overordenlig betegnende for disse brave Folk. Man tager ikke alene de af Rædsler, af Sult, af Koldbrand viljeløse Stakler fra Vragene; man tager dem endogsaa mod deres Vilje, berusede, dyriske under Overanstrengelsen eller Haabløsheden, og fører dem fra Døden tilbage til Livet — og maaske til Afholdenhed.

Atter kommer en dobbelt Redning. Det er den 11te og 12te. En hollandsk Skonnert er strandet Nord for Skagens Fyr med Storm af Vest, Tykning og høj Sø: —

Da Strandingen blev mældt, længe før Dag, tog jeg en Fiskerbaad fra Byen og sejlede, til vi kom ud for Fyret paa søndre Side. Her gik vi i Land, da en af mine Folk vidste Besked om, at der var en Fiskerbaad ved Strandingsstedet. Vi gik da tversover Land, satte Baaden, som stod der, i Søen, og roede ud over Revlerne til Skibet. Det lykkedes under

store Besværligheder at faa hele Besætningen over i Baaden, og tillige Kaptajns Hustru og tvende Børn. De skreg, de smaa Stakler.

Redningen medtog længere Tid paa Grund af Mørket og den høje Sø. Da det dagedes lidt, kunde vi skimte Folk, som løb langs Stranden og vinkede med Lanterner og raabte højt. Jeg anede ikke, at det var mig, de mente, og vi forblev derfor ved vort Arbejde, til vi havde faaet det sidste Menneske ned i Baaden. Saa roede vi i Land.

De, der raabte, var mine egne faste Redningsfolk, som vilde lade mig vide, at der var en Stranding c. 1 Mil Vest for Højen, og de kunde ikke komme afsted med Redningsbaaden, da jeg havde Nøglerne til Skuret i Lommen for det Tilfælde, at vi ikke kunde komme Hollænderne til Hjælp med vor egen Baad. Nu gik Turen sporenstregs ad Redningshuset til, medens Nogle tog sig af de Skibbrudne og førte dem til Byen. Men da vi kom til Skuret, havde Folkene allerede brudt Portene op, og var allerede langt borte med Baad og Heste.

Jeg bagefter, saa stærkt jeg kunde, ad Højen til; og i Klitterne naaede jeg da Vognen med Redningsbaaden og mange Folk med den. Da vi var kommen til Højen, kunde Hestene ikke mer, og vi maatte spænde et Par til foruden; thi i Galop maatte det gaa den lange Vej ad Stranden, forat Hjælpen ikke skulde komme bagefter. En af mine Folk, som havde været forude ved Strandingsstedet, kom nu til og sagde, at der var Folk endnu derude paa Vraget, men Skibet var stærkt truet. Vi piskede paa de arme Dyr, og vi løb og skød paa, og gjorde os den muligste Flid; men da vi omsider naaede Strandingsstedet, var Skibet sønderslaaet.

Jeg kunde dog se tre Mand siddende paa et Vragstykke derude. En Fiskerbaad fra Højen med samt Redningsbaaden fra Kandestederne var der paa Pladsen. Den sidste havde alt gjort et forgæves Forsøg, og dengang var endnu hele Besætningen paa Vraget. Nu stod de og løftede Baaden ud igen, da vi kørte forbi dem. Men straks gjorde vi Folk fra Skagen Holdt, og tog vor Baad af Vognen

og satte den i Søen. Da kom Formanden for den anden Redningsbaad og hans Folk hen og sagde: Naa, det er Lars Kruse! Og de hjalp os at skyde vor Baad ud, men sagde tillige til mig, at det var umuligt at redde disse Tilbageblevne.

Men forsøge det vilde vi, og vi kom ogsaa lykkelig over alle Revler ud til Vraget. Der var nu kuns en Mand tilbage af Besætningen. Han sad paa et Stykke af Dækket i en bøjet Stilling. Vi trode ham død, da vi raabte flere Gange til ham, forinden vi kunde se at han rørte sig, mere end netop hvad Søens Bevægelse frembragte. Det gjaldt da om, hvorvidt vi kunde holde os saa nær ved den Stump Vrag, hvortil han havde fastgjort sig, uden at risikere, at Baaden blev knust af de omdrivende Vragstykker, som satte haardt ind paa os, og enkelte Gange blev hængende i vor Ankerline.

Med megen Anstrengelse holdt vi os dog saa nær ved ham, at vi kunde tilkaste ham en smækker Line, som var saa heldig at falde lige over Hovedet paa ham. Derpaa raabte vi, at

han skulde gøre Linen fast om sig, hvilket han ogsaa gjorde; thi der var nu kommet ligesom Liv i ham ved det, at han saa' os og vore Anstrengelser.

Men endnu kunde vi ikke komme til at hale ham til os, fordi Enden af Trossen i Faldet havde faaet fat i de knækkede Dæksplanker og sad deri som i en Skruestik. Dette mærkede han dog selv, førend han gjorde sig los fra Vraget. Med venstre Haand holdt han sig fast; den højre Haand stak han i Lommen og drog en Kniv op, som han puttede i Munden og vristede Bladet op paa med Tænderne; og saaledes kuttede han Linen over, som sad fast i Vraget. Hvoraf man kan se, at det gamle Ord har Ret, som siger: God Kniv i rette Tid redder mangen Sømands Liv!

Nu skulde vi netop til at hale ham til os, men da kommer der et svært Stykke af Skibets Køl skydende op og lægger sig tvers over vor Drægligne. Saa maatte vi stikke en ny Line i Enden af den anden, og drive saa langt bort, som Linen vilde række, inden vi kunde blive klar af dette Vragtræ. Endelig

halede vi atter op til ham, og jeg raabte: Giv los! hvilket han ogsaa gjorde, idet han nu holdt Tampen af Linen i venstre Haand og havde surret Linen flere Gange rundt under Armene. Og saa fik vi ham endelig gennem Vandet op og ind i Baaden.

Jeg lagde ham straks paa Maven over en Tofte, da han var bleven fuld af Søvand, medens vi halede ham til os, fordi han stedse havde sin Kniv imellem Tænderne. Og jeg døjede nok med at vriste den ud af Munden paa ham, saa fast bed han i den.

Vi stak nu vore Dræg fra os, og satte mod Land, hvilket vi lykkeligt naaede med den sidste Mand paa Vraget.

Det var Skonnertbriggen »Ann« af Aberdeen, og den strandede 8de Maj 1867 tre Fjerdingsvej Vest for Højen, og den var straks efter bare Pindebrænde. —

Disse Lars Kruses Beretninger interessere mig — jeg vil ikke fragaa det — netop ved hele deres Jevnhed i Foredraget, ved den sikre Hensættelse af Detaillerne, ved den Ro og tillige Højhed over Stilen, som for mig

har noget Homerisk ved sig. Selv de ensformige tilbagevendende Ord og Stedbetegnelser støtter, synes mig, denne Sammenligning. Men Andre kunde jo synes anderledes, og jeg skal ikke sætte en mere fordringsfuld Læser paa nogen længere Taalmodighedsprøve. Idet jeg forøvrigt henviser til den af Indenrigsministeriet aarlig udgivne, trykte »Beretning om vort Redningsvæsens Virksomhed«, vil jeg kun tillade mig at afrunde disse Skildringer af min Vens mangfoldige Redningsforsøg med hans sidste »Indberetning« af yngst Dato, som direkte er tilstillet mig. Det forekommer mig at være en smuk Afsked med Billedet af denne, endnu i sin fulde Kraft, og menneskevenlige Mission virkende Mand fra den fjerne Strand.

Hans Brev lyder saaledes:

»Den 10de Oktober 1875. Klokken Et om Natten blev jeg purret ud af nogle Mænd her fra Byen, som mente, at der maatte være et Skib strandet paa Nordsiden af Skagen, hvor der saa's Nødblus. De spurgte, om jeg havde Lyst at følge med paa Nordstranden?

Jeg var færdig med det samme, og stak kun Nøglen til Redningshuset i Lommen, i paakommende Tilfælde, hvis vi ikke skulde kunne komme ud med nogen Fiskerbaad.

Vi begav os paa Vejen til Nordstranden, i alt 7 Mand. Vinden var Sydost med rygende Storm og Bælmørke.

Da der ingen Baad fandtes ved Strandingsstedet, vidste jeg, at der stod en paa Nordre Side af Revet, og derfra vilde det blive lettest at ro Baaden ud i Læ af Revet, da der var svær Sø paa Land.

Vi 7 Mand begav os derud, skøndt vi havde en Fjerdingsvej at gaa, og vi satte hurtig Baaden i Søen og rode over Revlerne, hvilket gik saa vidt godt; og nu gik vi for Vejret væk uden Master og Sejl op til Strandingsstedet, hvor vi kastede vore Ankerdræg lidt Nordost for Skibets Agterende. Men herfra kunde vi ikke faa Forbindelse med Skibet, da Strøm og Storm var paa det Højeste, og i dette Bælmørke og i de svære Braadsøer, som overskyllede Skibet. Der var derfor ikke andet for os at gøre, end at lette vore Dræg og se at komme

nærmere til Skibet. Vi tog da Dræget, og nu rode vi, alle Mand og med vore yderste Kræfter, over en hel Time, forat føre Dræget syv eller otte Favne længere op imod Vind og Strøm. Endelig kom vi dog saa nær, at vi fik fat i en Lodline, som Folkene tilkastede os, og hvorpaa de havde stukket en tyk Trosse. Denne halede vi til os i Baaden, og saa blev der sat tre af vore kraftigste Mænd til at hale os ind paa Skibet, og tre Mand til at holde Baaden fri for at tørne. Den syvende Mand skulde styre Baaden ret i Søen.

Men saa kommer der en voldsom Sø og kaster Baaden langs Siden af Skibet helt forud under Ankeret, saa vi straks tænkte, at vi var knust. Men vi slap dog med Baaden fuld af Vand; hvorpaa vi lensede den og takkede i vort stille Sind Vorherre, at vi slap med Skrækken.

Nu begyndte det at dages, og det satte nyt Liv i os; og hver Mand paa sin Post, og vi halede os ind til Skibets Styrbords Laaring, hvor Besætningen havde klynget sig sammen.

Men atter kommer der en forfærdelig Sø, saa voldsom, at Baaden stod ret op paa Enden,

og alle Aarerne blev kastet ud, skøndt de laa i en halv Alen høj Jerngaffel. Til al Lykke kom ingen af os til Skade, men travlt fik vi med paany at lense Baaden for Vandet og med at bjerge Aarerne, som laa langt Agten for os.

Da vi var færdige hermed, holdt vi Skibsraad, hvad vi nu skulde gøre. Men da jeg har hørt fortælle, at alle gode Gerninger skulle prøves tre Gange, saa siger jeg: Lad os forsøge det tredje Gang med!

Og saa bandt vi alle vore Aarer sammen med Lodlinen, og kastede dem udenbords, at de hverken skulde tage Skade selv, eller skade os ved at ramle om Hovedet paa os; og nu var det høj lys Dag.

Saa halede vi igen ind imod Skibet, og fik Besætningen ned i Baaden, paa 2 Mand nær. Saa fik vi atter en voldsom Sø, som kastede os langt fra Skibet, og Forbindelsen gik fra os, og meget Vand kom i Baaden.

Atter lensede vi Baaden, men nu var vi aldeles udmattede, og de, som stod ved Linerne, havde store Huller i Hænderne; og imidlertid saa' vi Redningsbaaden blive kørt ned til Stranden.

Saa vender vi da Baaden, for at søge Land. Men da vi er et Stykke Vesten for Skibet, bliver vi ramt paa den yderste Revle af en Braadsø, som kastede mig fra Roret og slog vore Roertolle itu og knækker Aarer, og fylder Baaden med Vand.

Men til vor Lykke førte samme Sø Baaden saa langt indenfor Revlen, at den næste Sø ikke naaede os med sin fulde Kraft, men dog gik over Baaden agter. Og nu raabte jeg til de bjergede Skibsfolk, at de skulde springe forefter i Baaden, saa at Vandet kunde dele sig. Da blev der alvorlig taget fat med Pøse og Alting, forat lense os; ellers havde vi kæntret.

En Baad blev nu hurtig sat i Søen inde paa Stranden og bemandet med Folk, forat komme os til Hjælp, medens vi laa herude og lensede os; men vi kom dog iland heldigt, og saasnart jeg var kommen paa Stranden, løb jeg ned til Redningsbaaden, som stod $\frac{1}{8}$ Mil længere Øster paa. Undervejs mødte jeg Opsynsmanden, som ventede paa mit Komme og spurgte mig, om der var flere Folk ombord i Skibet.

Jeg svarede ham: Javel er der 2 Mand endnu derude, og vi skal saa hurtig som mulig ud med Redningsbaaden!

De var allerede ved at sætte den i Søen, da jeg kom derned, og nu gik jeg tilligemed to af mine Folk, som havde været ude med mig om Natten, afsted med Baaden. Vi kendte jo bedst Stillingen af Skibet og alt det andet, og trods det haarde Vejr fik vi da ogsaa bjerget Kaptajnen og Styrmanden derude, og kom lykkelig i Land med dem.

Men denne Redningstur medtog ti Timer.

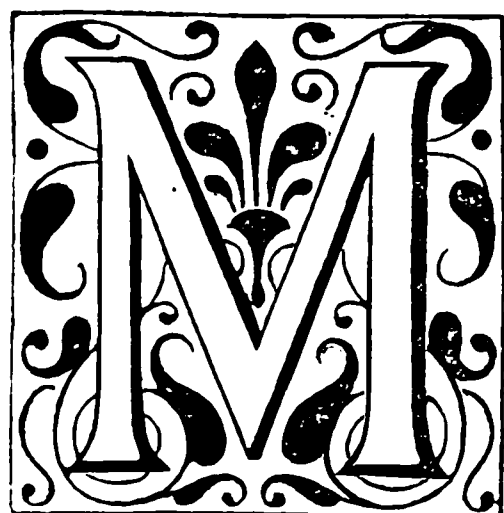
Og jeg tror nok, at man tør kalde det livsfarligt for sit eget Liv.

Ved Fiskerbaaden fik vi skænket 10 Rigsdaler Hver af Danmark«. —

LÖNNEN.

an banked en Dag paa Himme-
rigns Port. —

Giv Tid, go'e Venner; jeg
kommer, jeg kommer!

St. Peter søgte i alle sine
Lommer,

saa fandt han omsider det store Knippe,
og hinked til Døren, og lukkede op; —
der stod foran Porten en ventende Trop.

St. Peter bukked, og bukked igen:

Standspersoner, fornemme Mænd.

Først en Herre med Nøgle paa Bag;

han maatte ind — en selvfølgelig Sag.

St. Peter frittede ikke engang

om Adkomstbeviset, Entrébilletten;

han bukkede dybt og tog til Kasketten, —
han skotted til Bagen, hvor Nøglen hang.

Den næste var En med Guldsnit paa Kraven,
han gik med en synlig Bor'mester i Maven;
Øjet var fromt, men Munden bister,
han følte sig næsten som en Minister.
St. Peter veg ham den snevre Gang.
En Dannebrogssorden paa Opslaget hang.

Og saaledes gik en anseelig Flok
forbi den gamle, bekendte St. Peter,
indtil han brød af med et kort: Det er nok!
Da var der kun Folk med Frakker tilbage,
hvis Knaphuller mangled enhver Slags »Hage«.

St. Peter vilde just lukke igen,
da saa' han tilfældig til Siden hen.
Der stod en gammel, graaskægget Fyr,
hvis Jakke var knappet stramt over Brystet.
Han syntes at vente. St. Peter lysted
gerne i Døren en lille Passiar.
Han spurgte den Ventende, hvem han var.

Aa, jeg er just ikke Stort! var Svaret;
og havde jeg vidst, det gik saadan til,
saa havde jeg hellere Vejen sparet.
Forresten er Vi nok af samme Stand?
Jeg er af Næringsvej Fiskermand! —

St. Peter rynkede Brynet lidt.
Respekt, min Ven; her spøger vi ikke!
Hvor kan ellers Du, som er saadan klædt,
vente at blive for Herskabet stædt?
Det er lige netop, at de, som er gaaet
for nylig derind, har Adgang faaet! —

Den Fremmede aabned med rolig Mine
sin tyndslidte Jakke: Hvis Dingeldangel
gør Sagen, saa har Du blot at befale! . . .
Kanske kan jeg nu faa den Gamle i Tale? —

St. Peter stirred: Guds Død og Pine!
I har nok været i mange Batallier?
Tre — fire — fem — ja sex Medaljer;
Brystet er fuldt. — De er vist General? —

Den Anden lo: Bliv nu ikke gal;
General! . . . nej, aldrig i Verdens Rige.
Brystet er fuldt, det er sikkert nok;
Ingen skal noget paa Modet sige.
Folk har jeg reddet i massevis,
Folk fra Drukning og fra Forlis.
Men Frakken er tynd; jeg har Gigt i Armen.
Jeg knapper min Frakke, — saa holder jeg
Varmen! —

St. Peter aabnede Døren og hviskede
ham ind i Øret: Hør, Kammerat;
Majestæten — forstaar Du — betroed mig, at
han længtes engang efter selv at være
Den, som belønner Folk efter Ære.
Det er sket en Gang; Han har taget derinde
et Kors fra den Ene og hængt paa den Anden.
Maaske — hvem kan vide — at Du er Manden
idag, naar Han tæller den sjette Medalje.
Men tys, kom ind, jeg maa lukke Døren.
Her render, ser Du, saa megen Kanalje! . . .

Den Mand, hvem jeg har tilegnet disse Blade, og med hvem jeg en stormfuld Høstnat gjorde en for mig lærerig Spadseretur, vilde upaatvivlelig have været tilfreds med at have gjort Lars Kruses personlige Bekendtskab. Ellers vilde disse Blade heller ikke være blevet tilegnet ham.

Jeg erindrer, at der imellem os faldt en Ytring, som: Vi ville aldrig lade os blænde af disse Herrers Rhetorik, af deres Fraser, af deres Stillen sig selv til Skue som dem, hvem Samfundet skylder væsenlige Forpligtelser. De ere ikke saa »store«, naar man ser dem nærmere efter. Navnlig tænker jeg mig dem altid i Negligé om Aftenen, lige førend de gaar til sengs. Da ville Dhrr. vistnok være at faa i Tale, som man siger. Det er de Færreste, som er Helte i Underbenklæder!

Jeg tror for Lars Kruses Vedkommende at kunne indestaa for, at han vil være ens, hvor og hvordan man tager ham. Væk ham op, just som han er falden i den sødeste Søvn ovenpaa Dagens møjsommelige Gerning; hvisk ham blot de Ord: Stranding — Livsfare! i

Øret, og han vil staa paa Gulvet i samme Nu, klar til at gaa ud og kæmpe med Døden — om det saa skulde være i Underbenklæder.

Han er en fuldstøbt Mand, han er en Helt; og han har jo — Gudskelov —, som man har set, Kammerater hele Kysten over. Der er da Noget, som en øjeblikkelig Tvivl om vor Tid og dens Slægt kan ty hen til og finde Rygstød hos. Der er en Slægt, en Race af Mennesker i vort lille Land, kastet hen midtvejs mellem to golde Have, som ligger inde med megen Kærne. Og iblandt disse Mennesker er Navnet Lars Kruse det, som betegner Slægtens højeste moralske og fysiske Udvikling, og som tillige er dens typiske Udtryk. Han er en Person i og for sig og tillige Racens Fællesmærke.

Hos ham er den Idé, der stærkere og svagere besjæler alle disse prøvede, men naive Gemyter, blevet, hvad man kunde kalde: hans fixe Idé.

Man er saa vant til at gaa lidt afvejen for den Slags Ideer, til kun med Forbehold at ville godkende dem. Ja, jeg nægter ikke, man er berettiget til at spørge sig for itide, inden man

indlader sig med Indehaverne. Jeg husker fra Hannover en stakkels rig Englænder, som hos en daværende Kunstner saa' et Maleri af en meget smuk ung Kvinde. Kunstneren paastod, at det var et »idealt« Billed; han havde malet det ud af Hovedet efter et flygtigt Indtryk paa en Promenade. Englænderen købte det, og mente absolut, at dets Original maatte kunne findes, og han var fast bestemt paa i saa Tilfælde at gifte sig med den vedkommende unge Dame, — hun være sig hvemsomhelst. Det var hans fixe Idé. Den stakkels rige Englænder tilbragte to Aar med at gennemsøge hver Krog af det gamle Kongerige Hannover, stadig med Billedet hos sig. Endelig en Dag finder han Den, som han mener maa være Originalen. Han frier, han faar et Ja; Bryllupet staar. Han fører sin Brud hjem til sit Hotel og — bliver gal, idet han ser Maleriet paa Væggen.

Naar i Modsætning hertil en Idé, som helt og holdent har bemestret sig en Mand, kommer utallige Mennesker til Gode; naar Personen er bleven en Samfundsbeskytter, der ikke jager

efter et »ideelt« Billed, for med Magt at knytte det til sin egen Vilje; naar han snarere glemmer sig selv for Andre og bruger sin Vilje udelukkende i Menneskekærlighedens store Tjeneste: saa synes det, som om de høje Magter, hvem selv Havets Voldsomhed er underlagt, tog særligt Kig paa denne Mand og gjorde ham endnu ivrigere i Tjenesten, ved at indgive ham en urokkelig Tillid til egen Sikkerhed dér, hvor han raader over saa mange Liv.

Paa en saadan Maade maa vel den næsten hensynsløse Iver, i Forbindelse med en enestaaende Dødsforagt, forklares, der karakteriserer alle Lars Kruses Redningsforetagender. Alligevel er han helt igennem saa meget af et Menneske, at han — ligesom Heltene hos Homer -- ikke betænker sig paa at vedgaa Angst i Øjeblikket, naar Døden brøler, naar Brændingen styrter sig over ham. Han er for lidt af en Fantast, til at være blind eller døv for Faren.

Naar den menneskelige Ærgerrighed virker saa velsignelsesrig og bærer saa hyppig Frugt, som den ses at gøre paa denne golde Strand, saa bliver den en Dyd.

Lars Kruse foretrækker absolut den større Bedrift i den større Fare ved sin egen og Kammeraternes mindre beskyttede, undertiden maaske tarveligt nok udhalede Baad. Naar Valget staar til ham, saa gaar han altid ud i en Fiskerbaad, fremfor i Stationens Redningsbaad. Som dennes faste Formand har han haft mange og drøje Ture nok, men han overlader Ministeriets trykte Aarsberetning at bringe disse til Kundskab i videre Kredse; sine Venner fortæller han kun om de farefulde Ture i egen Baad, og han synes i de senere Aar efterhaanden at have koncentreret sin Virksomhed ved privat Initiativ derhen til, at han kun gaar ud, naar der er øjensynlig Fare for Livet — saavel for deres, som sidder paa Vraget, som for hans eget og hans Stalbrødres i Baaden.

En saadan Mand er, som man kunde vente det, æret og agtet af Standsfæller og Kammerater. Man giver sjelden sine Følelser Luft i bestemte Ord eller Ytringer paa Skagen. Men naar saadanne falde ved enkelte, højtidelige Lejligheder blandt Fiskerbefolkningen, da udtales Lars Kruses Ros tydeligt nok; hvortil

ogsaa kommer, at hans daglige Liv indenfor dets snevre, ensformige Grænser, mellem de fire Vægge og ude paa Stranden, er exemplarisk, frit for de Lyder, der undertiden næsten af Nødvendighed kunne raade dér, hvor Klimaet er barskt og Arbejdet stundom fordrer overmenneskelige Anstrengelser.

Lars er en ansét og afholdt Mand blandt sine Ligemænd, forsaavidt dette Lighedspunkt lægges nedefter i det sociale Lag, hvoraf Formanden for Redningsbaadens faste Mandskab i de stedlige Autoriteters Øjne ikke synes at kunne hæve sig, selv ikke ved en Række af heroiske Handlinger. Kan være, at han har, eller har haft, Misundere blandt sine Stands- og Kaldsfæller: han er, ligesaalidt som nogen Anden, beskyttet mod de menneskelige Kaars Uregelmæssigheder. Hvor der er saa mange lysende Egenskaber tilstede hos en Mand, vil der visselig ogsaa findes Skinsygens eller andre »Sygers« Skygge omkring ham. Men, selsomt nok, denne Skygge synes at pege op efter gennem de sociale Lag paa Stedet, og det har faaet Udseende af, at en og anden af de lokale Autoriteter, hvis egen

Iver og Nidkærhed muligvis fordunkledes af den simple Fiskermand, paa sin Side idetmindste ikke har anvendt hele sin Iver, forat forjage en Sky, der har formørket en Del af Redningsheltens virksomme Liv, og undertiden er forekommet baade ham og hans Nærmeste, at staa i et Misforhold til glimrende Bedrift og til saavel Udlandets som Hjemlandets Tilkendegivelse af Tilfredshed med udvist Bravour og Konduite.

Jeg er ikke Den, der her randsager Hjærter og Nyrer. Efter min inderste Overbevisning, der deles af saa mange Andre, er Lars Kruses Hjærte »prøvet Guld«. Muligvis er vedkommende stedlige Autoritets Nyre et mindre prøvet Metal. Dette lader jeg henstaa, idet jeg ikke i mindste Maade tvivler om, at en blot forbigaaende Berøring af de faktiske Forhold vil hos vedkommende Autoritet kunne udvikle den resterende Varmegrad i Iver efter at dele Ret og Skel mellem Alle, — uanset, om denne Gemytets synkende Termometerstand kan bortforklares ved Stedets ugunstige Vejrforhold, af-sides Beliggenhed, etc., etc.

Lars Kruse gemmer i en lille Syæske fem eller sex Medaljer med Baand af forskellige Nationers Farve, og er endvidere Ihændehaveren af et Diplom som Æresmedlem af det store franske Redningssselskab. Han har, som alt bemærket i det Foregaaende, ved mange Lejligheder for sig og sine Kammerater modtaget Pengebelønninger af Regeringer og af Private; nogle af disse ere — i vore Øjne idetmindste — latterlig smaa; andre kunde maaske kaldes passende — i Modtagernes Øjne nemlig, og overfor disse brave Folks Kaar og Fordringer til Livet.

Men større Rolle end Medaljer, Diplomer og Pengegaver spiller paa denne afsides Strand, og i disse Menneskers Bevidsthed, Dannebrogsmændenes Hæderstegn. Det er nu saa engang; og i Grunden ganske rimeligt og ganske kønt. Man synes i vore mere og mindre »menige« Sfærer endnu for Tiden at holde det simplere Sølvkors fortrinsvis i Ære; og ikke uden en vis Kulsviertro knytter man til dets Uddeling en Fortrøstning til, at Vedkommende ogsaa i alle Maader, ved personligt Mod eller personlige

Fortjenester, har gjort sig værdig til at bære Ordenen. Ridderkorset stiller man sig maaske lidt mere tvivlende overfor — maaske for tvivlende. Men det hænger jo ogsaa højere oppe.

Nok er det, at Uddelingen og Modtagelsen af det ovennævnte Udmærkelsestegn sætter Gemyterne i Bevægelse her oppe saa fjernt borte fra Hovedstaden og Regeringens Glans; og især maaske, naar det er længe siden, at noget saadant er forefaldet, eller naar man mener, at der ved en og anden Lejlighed har været den gode, gamle danske Anciennetet eller andet lignende Menneskeligt med i Spillet.

Da Meddelelsen om »Daphnes« Stranding og Lars Kruses Bedrifter ved samme Lejlighed udbredtes gennem Bladene, blev vor Helt uden Indstilling udnævnt til Dannebrogsmænd. Udnævnelsen, altsaa gennem det paagældende Ministeriums Initiativ, stod nogen Tid efter at læse i »Regeringens Blad«; altsaa sendte Venner og Kammerater paa Skagen Bladet og Lykønskninger op til Norge, hvor Lars dengang laa med et Fartøj. Han kom tilbage. Der var intet Dannebrogstegn. Han forhørte sig hos

den lokale Øvrighed. Ordenen var sendt tilbage med en vedføjet, kort Skrivelse. Lars Kruse var ikke nogen »ærlig« Mand!

Hverken han eller hans Kammerater havde indtil da nogen Anelse om, at han ikke var det. Men Fiskere ere kun Fiskere, og Øvrighed er Øvrighed, selv saa langt borte, Norden for Lov og Ret, som man siger. Hine kunne fejle; denne aldrig. Der maatte da altsaa »være noget om det med Lars«! og nu begyndte for den daadkraftige, noget indesluttede, ærekære Mand et attenaarigt Martyrium, der drog den dybe Fure i hans Pande under Lammeskindshuen, og lagde sig over hans Hus og Hjem, over hans eget og hans Nærmestes Gemyt. Man véd, hvorledes sligt kan gnave og pine iblandt Hovedstadsfolk, hvor dog saa mangt og meget i det hastig pulserende Liv er ligesaa mange Afledskanaler for Opmærksomheden, henvendt paa den Enkelte. Men paa denne forholdsvis menneskefattige Strand, med de faae Begivenheder, og det snevrere, daglige Samliv, — paa denne Strand æder sligt sig ad den lige Vej, direkte ind i en stolt Mands Sjæl;

og hemmelig Misundelse, og en og anden gammel Trætte, og Naturbørnenes Mangel paa Evne til at tage let paa Tingene, Alt bidrager til, at Saaret stedse bløder — om end den barkedede Næve er klemt med et Jerntag derover.

Der kom nye Medaljer. Den store Redningsmedalje i Sølv netop i Anledning af »Daphne«. Den maatte han nok bære; og han maatte ogsaa bære en fransk og en tysk, foruden de foregaaende engelske. Dertil var han »ærlig« nok. Og Fiskerne udnævnte ham, som deres første og paalideligste og mest ædruelige og mest behjærtede Mand, til Hædersposten som Formand for Redningsbaaden. Og den indesluttede og dybt krænkede Mand drog Høst efter Høst og Vinter efter Vinter, ved Maanelys og i bælmørk Nat ud paa Havet, for at gøre sit Navn elsket af og uforglemmeligt for alle Nationers Sømænd og Sømændenes Kære i Hjemmet. Han søgte maaske, netop under Livsfaren, at dulme Smærten derinde, samtidig med at den ham iboende Drift ikke tillod ham at blive under Tag, naar Stormen tilraabte ham sit: Kom og kæmp med mig!

Men lige meget hjalp det. Ordenen kom ikke til Skagen igen. Og Lars Kruse, som rimeligvis er den stolteste Sømand, det mest ridderlige Hjærte, den mest prøvede Haand fra Blaavandshuk til Limfjordsindløbet ved Hals, han har ikke fortjent sit Hæderstegn, han er ikke nogen »ærlig« Mand, han har maattet se Standsfæller af langt mindre, ja rent omdisputerlig Fortjeneste blive hædret fremfor sig selv, og naar han har spurgt, saa har En og Anden svaret ham: Du kan jo dog vel nøjes med Medaljerne, bitte Lars! —

Jo, han har fortjent sit Hæderstegn! og: Nej, han kan ikke nøjes! Dette Ene staar i absolut Strid med det andet.

Men jeg fører ingen Retssag, jeg fortæller kun min Helts Historie. Her er da den Begivenhed i hans Drengenaar, som, fremdraget af den lokale Autoritet fra en Forgængers Journal, har forbitret en Mands Liv fra hans treogtredvte Aar, indtil Dagen idag, uden at det endnu i dette Øjeblik er faldet andre end Lægfolk og paa Skagen halvt Fremmede ind, at grave Historien op — netop til Lars's Retfærdiggørelse.

I det Herrens Aar 1844 sejlede fire Drengene, deriblandt den daværende 15 Aar gamle Lars Kruse, i en Baad ud paa Revlerne udenfor Skagens Strand. De opdagede paa Bunden et Stykke »Blaatræ«, Farvetræ, som de tog med sig iland, og i deres juridiske Uskyldighedstilstand forsømte de at mælde deres Fund paa Toldkontoret, og solgte sidenefter Træet til en Bonde, som takserede Fundet til 28 Skilling i »danske Penge« og gav dem 7 Skilling hver for deres Fund. Det faldt ingen af Drengene med en Tanke ind at betragte Sagen anderledes end, som om de havde taget en stor Fisk derude paa Revlen og afhændet den til den tilfældige Køber. Lars Kruses Ord har jeg, idetmindste for hans eget Vedkommende, herfor, og det er en Mand, hvis Ord er ham en Helligdom.

Drengene var glade over deres 7 Skilling, og tog ikke i Betænkning at fortælle om denne heldige »Fisk«. Blaatræet laa paa Bondens Loft, og dér kunde det rimeligvis være blevet liggende til evige Tider i samme Forglemmelse som den lille Historie, men — Retfærdigheden vaager, og vaager dobbelt paa Skagen, hvor

den maa passe nøje paa, forat den ikke skal aldeles udslukkes af Mangel paa Næring. En af Drengene tjente hos en Mand; denne Mand fik en Dag noget at gøre med Øvrigheden, Tjenestedrengen maatte vidne imod sin Husbond, og nu erindrede denne pludselig Blaatræet, og dette blev til et »Fund« for vedkommende Autoritet. De fire Drengene blev kaldt for Retten; den daværende Øvrighed havde maaske en vis Lighed med vor gamle Bekendt, Birkedommeren hos Hostrup. Han syntes at sætte Pris paa at være En, som »kunde faa Folk til at bekende«. Drengene benægtede ikke; først nu erfor de, at de var strafskyldige, o: ad en lille Omvej. Lars erindrer, at Forhøret omtrent gik for sig saaledes. Birkedommer Krans: I tog altsaa Blaatræet derude paa Revlen og solgte det og fik 7 Skilling for det hver? Drengene: Jo! Birkedommeren: Nuvel, et Stykke Blaatræ til 28 Skilling er ikke meget værd; men jeg sætter, at I havde fundet, i Stedet for Træet, en Jernkasse med Guldpenge i, saa havde I naturligvis handlet ligedan; I havde ikke meldt Kassen for Toldvæsenet; I

havde beholdt den; I var maaske stukket af med den, efterat have delt den. Aa, jeg kender Jer; I er de ugudeligste, de mest vanartige smaa Skelmer her i denne ugudelige, mest vanartige By i Verden; — men jeg skal vise Jer . . . osv. osv. Rottingen blev bragt frem, og de fire unge Skagensrygstykker fik sig indprentet til yderligere Overvejelse Birkedommer Kran's Forhørslogik.

Dette er Historien. Ikkesandt: vi betragter den som en Farce, en Scene i et Lystspil, som var vor Hostrup værdig?

Men Lystspillet's Expositionscene har, idetmindste for den ene af de handlende Personer, faaet en kun altfor alvorlig Afslutning.

Eller vil der maaske komme en anden og glædeligere?

Der vil maaske komme en anden. Vist er det, at selvom en saadan Barndomsforseelse kan lovhjemles ved et Bogstav til Straf for den Paagældende, saa er Forseelsen saa ringe og Straffen ligger saa langt tilbage, og endelig er der sonet saa tilstrækkeligt i et langt og uforholdsmæssigt daadrigt Liv efter Straffen, at

Spørgsmaalet »ærlig« eller »uærlig«, »sagesløs« eller »straffet Person« for den Paagældendes Vegne kun i saa smaa, fjerne, udenfor Landevejen liggende Forhold, kan opstaa og kan blive af afgørende Betydning i en Mands Liv.

Men det er opstaaet og det er blevet af Betydning, og derfor hører det med i Skildringen af denne Strands Forhold og denne Mands Liv.

Jeg har alt en Gang forhen bemærket, at jeg ingen Retssag fører paa min Klient's Vegne. Jeg fortæller kun min Helts Historie for hans og mine Landsmænd. I en »Virkeligheds-skildring« bliver Detaillerne af Betydning. Jeg maa da se paa denne Sag i dens Detailler.

En Mand af Folket fødes og opvokser paa en fjern Strand, deltager i denne Strands strenge og haardføre Liv, kæmper for Udkommet, kæmper mod Strøm og Brænding, redder Menneskeliv i hundredvis, er agtet og æret af sine Ligemænd, og udfører endelig en — selv i disse Folks Øjne — glimrende Bedrift, hvorved pludselig det i hans Øjne Store, Fjerne, Ophøjede: Regeringen, udstrækker sin Haand og viser ham det Hæderstegn, som man sætter højest iblandt

hans Ligemænd og Medkæmpere. Haanden tages ligesaa pludselig bort. En mindre, men paa disse Steder ingenlunde lille Autoritet, skyder den store Haand væk, og Manden erfarer i sit tre- eller fireogtredvte Aar, just som han staar i sin bedste og fuldeste Kraft, at der er et Tryk i Verden, som er stærkere end Søens, en Magt, der er mere ubønhørlig end Brændingens, og som lægger en tung Haand paa hans Skulder og siger til ham: Du er ikke nogen ærlig Mand, Lars! Han modtager Slaget, som han tidt har modtaget Søens Slag. Han er en Mand. Han retter sig, men der er fra nu af en Skygge over hans Øjne, i hans Pande en Fure, som han søger at skjule udadtil ved stadig at bære den uldne Kabuds, klemmt fast om Panden. Overfor Hustru og Børn hjælper ingen Kabuds. De ser, hvorledes den stærke Mand lider i Tavshed. Han indvier fra nu af sit Liv, bortsét fra Pligterne mod de Nærmeste, til en eneste fortsat Kamp mod Elementerne. Hvergang han i den rygende Storm, fra det redningsløse Vrag har friet Mænd, Kvinder og Børn ud af den visse Død,

og hvergang Takken fra disse Øjne og Læber, det hæftige, inderlige Tryk af disse mange Hænder har sagt ham: Du er en brav Mand! saa er der faret ham et Stik igennem Hjærtet; thi paa hans Fødestrand, blandt hans Kaldsfæller, overfor de stedlige Myndigheder hedder det: Du er en uærlig Mand! Og naar han, i Lighed med Kammeraterne, vil tage til den nærmeste Købstad, for som fri Mand i et frit Land at opfylde sine Borgerpligter, saa møder han igen dette Tryk, denne Magt i Skikkelse af den stedlige Myndighed, der siger ham, at han ingen borgerlige Rettigheder har: Du er en straffet Person, Lars!

Og han gaar hjem fra Valgurnen som en Mand, der har modtaget et Slag i Ansigtet. Og han kan ikke gengælde det.

Han begynder at gruble. Han er, som alle disse Folk langs denne Kyst, et loyalt og stilfærdigt Gemyt. Han farer ikke op i Hidsighed, endnu mindre tænker han sig en Uretfærdighed hos sine Foresatte. Den blotte Tanke paa sligt bringer ham til paany at søge Søen og Farerne, som den eneste, forbigaaende Be-

frielse for det Kryds af stridende Tanker i hans Hjerne, som hans simple, enfoldige Forstand ikke kan klare.

Han forstaar ikke, at Æmhed over Loven kan være saa stærk i en Øvrighedspersons retsbevidste Bryst, at den alene er Foranledning nok til at grave en saa forsvindende Sag ud af en Forgængers Forretningsregister, og at denne Æmhed netop bringer Sagen frem paa det Tidspunkt af en Mands Liv, hvor dette Liv skal hædres eller — plettes for stedse. Paa de lange Fisketure, under Fragtfarterne og under Hjemmearbejdets ensformige Timer, gaar han tilbunds i de ubetydeligste Omstændigheder, der kunde bringe noget Lys frem i det meget Mørke. Han finder endelig noget, et Møde, et tilfældigt Sammenstød, netop ved Hjemkomsten fra et voveligt Redningsforsøg, mellem ham og den »lokale« Individualitet, der bestandig gaar igen. Lars Kruse har vovet Livet derude, for at bringe Dødens hjemfaldne Bytte iland. Han vil ikke have noget at gøre med den forretningsmæssige Anbringelse af dette »Bytte« — her en strandet Kaptajn — i de af Autoriteterne

bedst anbefalede Hænder. Lars Kruse bærer sig ad, ligesom hine ideelle Løver i de arabiske Sagn, der nøjes med Æren af at have jaget Byttet, og som overlader dets videre Skæbne til Ørknens Schakaler.

Og om dette end er en Lignelse, der just ikke træffer blidt oppe i hin Sandørken, og om Lignelsen end maaske er altfor literær for Lars Kruses Vedkommende, saa er det ikkedestomindre sikkert, at en lignende Forestilling er faret igennem den stolte og uafhængige Mands Hoved. Og den har styrket ham i hans egen Følelse af at være en overlegen Natur, som øver Menneskekærlighed for Menneskekærlighedens egen Skyld; og han faar ved denne Lejlighed et Syn paa Omgivelserne, der følger ham videre i den næste attenaarige Kamp, som han fører med sig selv, med sin Græmmelse og med Revlerne derude, under Bevidstheden om sin Mission, under denne hans fixe Idé -- hvad man vil kalde det.

Han har nu! paa sin Side ogsaa fundet Noget: et Holdepunkt for hans Antagelse, at der dog er Et og Andet, som forklarer det

forhen Uforklarlige, Autoritetens Mangel paa Iver i den simple Mands Livs- og Æressag. Fra nu af, gennem Resten af de lange, med Arbejde og Daad betegnede atten Aar, bærer han bestandig Haabet oppe, at der dog kan komme en Lejlighed, hvor Trykket kan blive taget fra ham.

Haabet beskæmmer ikke sin Mand! Henimod Slutningen af Ventetiden er der En eller Anden, ligegyldig hvilken, der ganske tilfældig giver den med Verden ukendte Mand paa den flygende Sandrevle et Vink om, at der er noget i Verden, som kaldes Æresoprejsning, og som enhver dygtig og hæderlig stræbende Person kan »søge« om.

Lars Kruse greb Pennen og søgte.

Hvorledes han søgte, og til hvem han henvendte sig, er af mindre Betydning. Størst Betydning for ham selv fik det, at den »lokale« fornåm, at der var Alvor og delvis »Verdenskundskab« bag Ansøgningen. I Mangel af andet Svar mældte sig en Dag en Udsending i Lars Kruses Hjem og traf Strandens Ridder og Helt ved sit Arbejde. En Seddel blev over-

rakt ham, hvorpaa stod skrevet, at Ansøgningen om den begærede Oprejsning for L. K.'s Vedkommende ikke behøvedes, da saadant var overflødiggjort allerede for længe siden ved Loven af den og den Dato 1868.

Lars Kruse læste Seddelen om igen, og saa' op paa Udsendingen.

Jeg er altsaa en ærlig Mand?

Fuldkommen!

Og jeg har været det den sidste halve Snes Aar, og maaske længer?

Hm! Ja—a

Der gik et stort, lyst Smil over den »ærlige« Mands djærve Træk, og da Udsendingen under nogen Forlegenhed, og med Hilsen fra Vedkommende, udbad sig den skæbnesvangre Seddel tilbage, da forstærkedes Smilet hos den saa længe og saa haardt prøvede Mand, og med en Gestus af uendelig Lettelse, parret med overlegen Ro og Højhed, pegede han med sin Venstre imod Døren, medens hans Højre stak det lille Papir ned paa det uldne Bryst og trak Tørklædet godt til Rette derover.

Farvel og hils! —

Og saa? — Lønnen? spørger man
Blev han saa Dannebrogsmænd?

Højstærede Læser! Du, som har vist min Helt den Opmærksomhed at have gennemløbet disse Blade, hvori Du ikke har funden, hverken nogen romantisk Roman eller nogen realistisk Novelle, og som maaske er bleven noget skuffet derved: Dig vil jeg svare med en Henvisning til en lille Artikel, som jeg for nogen Tid siden læste i et af de store, engelske Verdensblade, og ovenikøbet et illustreret. Det var paa den Tid, da man ovre i Kanalen lagde Fundamentet til det nye Edystone Fyr. Der blev i Artiklen fremhævet den ledende Ingenieurs Genialitet og Energi, personlige Mod og Snarraadighed ved dette vanskelige og farlige Foretagende. Men ved Siden af den ledende Overherre blev netop en mere »jevn« Mands ligesaa store Mod, Snarraadighed, Foragt for Faren i Brændingen og Kendskab til de stedlige Forhold under disse Farer, fremhævet i maaske endnu stærkere Træk. Den var ret engelsk, ret angelsachsisk simpel og smuk, den Artikel, og ved denne »Havets Arbejder« randt mig straks

min Ven Lars Kruse i Hu, og jeg følte med Stolthed, at vi havde Mænd af Folket, som kunde maale sig med de bedste blandt den engelske Race.

Snart vil det nye Edystone knejse over Vandene, og være en lysende Afviser for Grundenes Farer, paa samme Tid som Støtten vil være et lysende Mindesmærke om menneskeligt Snille, parret med menneskelig Udholdenhed og Sætten Livet ind paa et Foretagende.

Men selv Edystone er ikke altid Frelser for Havets Vrede og Vælde. Der kan hænge Vrag og Menneskeliv paa dette Rev, og Kystens prøvede Befolkning derovre fra Stenkulsøen maa da ud i deres Baade og tage Kampen op dér, hvor Fyrtaarnet glippede.

Dette ledte min Tanke, og dernæst min Søgen, hen paa hele den store Literatur af engelske Bøger om Redning fra Søen, som jeg under forskellige Titler, alle under Fællesmærket *the Life-boat*, kunde huske fra mit Ophold i Storbritanien, og som, at dømme efter Lejebibliothekets Exemplarer, var slugt med Begærlighed af det engelske Publikum. Jeg læste

igen nogle af disse Bøger, men — jeg foretrak den simplere Artikel i Journalform. Den virkede mere direkte paa min Sympathi, maaske netop fordi den henstod uden nogen væsenlig novellistisk Kunst, i Modsætning til Bøgerne, hvoraf de fleste vare Noveller, og mange romantiske nok.

Skulde jeg maaske her have grebet fejl?

Jeg tror det ikke. Man vil rimeligvis tro mig, naar jeg siger, at det skulde have været mig den letteste Sag af Verden, at støbe Indholdet af dette lille Skrift om i mindst tre Fortællinger af spændende, melodramatisk Stigning, med Helt og Heltinde, Effekt, og navnlig en rørende Sortie.

Maaske havde jeg derved snarere opnaaet det, som jeg ønskede opnaaet for Lars Kruses Vedkommende: den endelige Løn for hans arbejdsomme Liv, Glæden oven paa den lange Ydmygelse.

Og dog — jeg er ikke vis paa det. Thi i den Form, hvori han her præsenteres min Læser, uden Tildigtning og uden Omskrivning, er jeg idetmindste nogenlunde sikker paa at

have givet ham selv, saaledes som han er og saaledes som han viste sig for mig, tilligemed hans egen Modsætning i vor literære og industrielle Verden.

Her er han. Jeg har skaffet ham den Løn, jeg formaaede — foruden den, som hans Liv bærer i sig selv — ved at udbrede hans Navn i videre Kredse end netop Hjørring-Amt og Skagens Sogn. Det er Dig, min Læser, sammen med et Par Tusind andre, som skal sørge for, at han bliver dekoreret.

Og hvis han ikke bliver det, saa er Skylden ikke min; og saa er han alligevel den samme, som han er: — min Ven og min Helt. Og jeg haaber at kunne sige: min Læsers!

